

S P R A W O Z D A N I E

Z DZIAŁALNOŚCI

OŚRODKA POMOCY

SPOŁECZNEJ W KOŚCIANIE

ORAZ

Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU

WSPIERANIA RODZINY

ZA 2017 ROK

PREZENTACJA POTRZEB

Kościan, dnia 28 marca 2018 r.

SPIS TREŚCI:

I.	PODSTAWY PRAWNE.	3
II.	ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ.	4
	1. Zadania własne.	4
	2. Zadania zlecone.	5
III.	STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA.	5
IV.	REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ W 2017 R .	7
	1. Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej w mieście Kościanie w 2017 r.	7
	2. Przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2016 dla Gminy Miejskiej Kościan.	9
	3. Realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych i praca socjalna.	9
	4. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń.	12
	5. Kierowanie do domów pomocy społecznej (DPS) i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy.	14
	6. Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej i świadczenia rodzinne.	15
	7. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych.	15
	8. Prowadzenie ośrodka wsparcia: Dom Dziennego Pobytu.	18
	9. Prowadzenie ośrodka wsparcia: Środowiskowy Dom Samopomocy.	19
V.	REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY.	20
	1. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego: Świetlica Socjoterapeutyczna.	20
	2. Wspieranie rodziny w funkcji opiekuńczo-wychowawczej: asystenci rodziny.	22
	3. Świadczenie pomocy rodzinie w ramach Klubu Integracji Społecznej.	23
	4. Świadczenie pomocy rodzinie w ramach Lokalnego Centrum Wolontariatu.	24
	5. Organizowanie poradnictwa specjalistycznego; Zespół Doradztwa Rodzinnego.	24
	6. Zapobieganie zjawisku niedożywienia w rodzinach; realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.	25
	7. Finansowanie kosztów systemu pieczy zastępczej.	27
	8. Realizacja „Programu wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2018”.	27
VI.	REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO RODZINY NA PODSTAWIE USTAW SZCZEGÓLNYCH.	28
	1. Prowadzenie postępowań w sprawie świadczenia wychowawczego „Program Rodzina 500 +”.	28
	2. Realizacja zadań związanych ze świadczeniami rodzinnymi i funduszem alimentacyjnym.	29
	3. Prowadzenie postępowań w sprawach pomocy materialnej dla uczniów; edukacyjna opieka wychowawcza.	33
VII.	REALIZACJA INNYCH ZADAŃ POLITYKI SPOŁECZNEJ.	33
	1. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	33
	2. Prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem i wypłatą dodatków mieszkaniowych oraz dodatku energetycznego.	34
	3. Rozwijanie form aktywizacji społecznej i zawodowej.	36
	4. Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności.	41
	5. Łagodzenie skutków zimy; Program „Akcja zima”.	42
	6. Usuwanie skutków klęsk żywiołowych.	43
	7. Pozyskiwanie i dystrybucja darów.	43
VIII.	REALIZACJA PROJEKTÓW FINANSOWANYCH Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO	44
IX.	REALIZACJA CELÓW ” STARTEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2016-2025” ORAZ ZADAŃ PREZENTOWANYCH W RAMACH POTRZEB POMOCY SPOŁECZNEJ.	45
X.	PREZENTACJA POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.	45

I. PODSTAWY PRAWNE.

1. Podstawowymi aktami prawnymi, w oparciu o które Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie realizował zadania merytoryczne, są poniżej wymienione ustawy oraz przepisy wydane do ich wykonania:
 - 1) **ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.),
 - 2) **ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zm.),
 - 3) **ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego** (Dz. U. z 2017 r. poz. 882 ze zm.),
 - 4) **ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym** (Dz. U. z 2016 r., poz. 1828 ze zm.),
 - 5) **ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (Dz. U. z 2017 r., poz. 783 ze zm.),
 - 6) **ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.),
 - 7) **ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych** (Dz. U. z 2017 r., poz. 180 ze zm.),
 - 8) **ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych** (Dz. U. z 2017 r., poz. 1952 ze zm.),
 - 9) **ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów** (Dz. U. z 2017 r., poz. 489 ze zm.),
 - 10) **ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty** (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 ze zm.),
 - 11) **ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci** (Dz. U. z 2017 r., poz. 1851 ze zm.),
 - 12) **ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych** (Dz. U. z 2017 r. poz. 1938 ze zm.),
 - 13) **ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (Dz. U. z 2017 r., poz. 1065 ze zm.),
 - 14) **ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.),
 - 15) **ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne** (Dz. U. z 2017 r. , poz. 220 ze zm.).
2. Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane były również w oparciu o następujące podstawy prawne:
 - 1) **statut Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, przyjęty uchwałą Nr XVIII/200/16. Rady Miejskiej Kościana z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie,**
 - 2) **uchwała Nr XVIII/205/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie Programu współpracy Gminy Miejskiej Kościan z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2017 r.,**

- 3) uchwała Nr XX /229 / 17 Rady Miejskiej Kościana z dnia 19 stycznia 2017 r. w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2017 r.,
- 4) uchwała Nr XII/136/16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”,
- 5) uchwała Nr XII /135 / 16 Rady Miejskiej Kościana z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”,
- 6) uchwała Nr XXXIV/368/14 Rady Miejskiej Kościana z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Kościan na lata 2015-2019,
- 7) uchwała Nr XX/206/04 Rady Miejskiej Kościana z dnia 29 stycznia 2004 r. w sprawie współdziałania miasta Kościana z jednostkami samorządu terytorialnego innymi organizacjami w aktywnych formach walki z bezrobociem (ze zmianami).

II. ZAKRES REALIZOWANYCH ZADAŃ.

1. Zadania własne:

- 1) sporządzenie oceny zasobów pomocy społecznej na rok 2016 dla Gminy Miejskiej Kościan (ocena dokonywana jest za rok poprzedni),
- 2) prowadzenie diagnostyki jednostki, rodziny i środowiska,
- 3) prowadzenie pracy socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem doradztwa, prewencji, w tym działań wspierających i korekcyjnych,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych i okresowych,
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i zasiłków celowych specjalnych, na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, w tym:
 - a) na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzeń losowych,
 - b) na pokrycie wydatków związanych z wypłatą świadczeń zdrowotnych osobom nieposiadającym ubezpieczenia, w tym osobom bezdomnym,
 - c) na zakup żywności, lekarstw, odzieży, opału itp.,
- 6) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych oraz kierowanie do domów pomocy społecznej,
- 7) prowadzenie ośrodka wsparcia dziennego; Dom Dziennego Pobytu,
- 8) prowadzenie placówki opiekuńczo-specjalistycznej wsparcia dziennego; Świetlica Socjoterapeutyczna,
- 9) prowadzenie spraw związanych z wypłatą dodatków mieszkaniowych,
- 10) organizowanie wsparcia w Klubie Integracji Społecznej,
- 11) aktywizacja społeczności lokalnej poprzez Lokalne Centrum Wolontariatu i Klub Wolontariusza.

2. Zadania zlecone:

- 1) prowadzenie ośrodka wsparcia dziennego; Środowiskowy Dom Samopomocy,
- 2) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- 3) realizacja zadań z zakresu świadczeń rodzinnych,
- 4) realizacja zadań związanych z postępowaniem wobec osób uprawnionych do alimentów; obsługa Funduszu Alimentacyjnego oraz prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- 5) prowadzenie spraw związanych z pomocą materialną dla uczniów,
- 6) przyznawanie i wypłacanie dodatku energetycznego,
- 7) realizacja zadań z zakresu świadczenia wychowawczego,
- 8) prowadzenie postępowania w ramach ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 9) realizacja zadań z zakresu usuwania skutków klęsk żywiołowych.

III. STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA.

Zadania z zakresu pomocy społecznej i zabezpieczenia społecznego oraz projekty i programy specjalne realizowano w następujących, wyspecjalizowanych działach Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie:

- 1) **Dział Pomocy Środowiskowej**, w tym:
 - a) Sekcja Organizacji Pomocy Społecznej (pracownicy socjalni, asystenci rodziny),
 - b) Zespół Doradztwa Rodzinnego,
- 2) **Dział Realizacji Świadczeń**, w tym:
 - a) Sekcja Świadczeń Społecznych,
 - b) Sekcja Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego,
 - c) Sekcja Dodatków Mieszkaniowych i Energetycznych,
 - d) Sekcja Pomocy Materialnej dla Uczniów,
 - e) Sekcja Świadczenia Wychowawczego,
- 3) **Dział Usług Opiekuńczych**, w tym:
 - a) Sekcja Usług Opiekuńczych,
 - b) Sekcja Specjalistycznych Usług Opiekuńczych,
- 4) **Dział Aktywności Lokalnej**, w tym:
 - a) Klub Integracji Społecznej,
 - b) Lokalne Centrum Wolontariatu,
 - c) Świetlica Socjoterapeutyczna,
- 5) **Dział Organizacyjny**, w tym:
 - a) Sekcja Spraw Pracowniczych,
 - b) Sekcja Administracyjno-Gospodarcza,
- 6) **Dział Ekonomiczno-Finansowy**, w tym:
 - a) księgowość,
 - b) kasa,
 - c) płace,
 - d) analizy i sprawozdania,
- 7) **Ośrodki wsparcia**, w tym:
 - a) **Dom Dziennego Pobytu**,
 - b) **Środowiskowy Dom Samopomocy**.

Strukturę zatrudnienia oraz średnie wynagrodzenie pracowników, prowadzących pracę Socjalną i obsługę klientów Ośrodka ilustruje tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Zatrudnienie wg stanu na 31.12.2016.	Zatrudnienie wg stanu na 31.12.2017.	Dynamika %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Zatrudnienie ogółem w osobach	80	80	100
2.	Zatrudnienie w przeliczeniu na etaty, w tym:	79,25	79,25	100
	1) Dział Pomocy Środowiskowej,	19	19	100
	2) Dział Realizacji Świadczeń,	14,5	16,5	113,8
	3) Środowiskowy Dom Samopomocy,	7,5	7,5	100
	4) Dom Dziennego Pobytu,	3,5	2,5	71,4
	5) Dział Organizacyjny,	7,25	6,25	86,2
	6) Dział Aktywności Lokalnej,	4	4	100
	7) Dział Usług Opiekuńczych,	15	13	86,7
	8) Dział Ekonomiczno-Finansowy,	6	8	133,3
	9) Dyrekcja i stanowiska samodzielne.	2,5	2,5	100
3.	Średnie wynagrodzenie miesięczne pracowników (brutto, bez jednorazowych wypłat)	Wg stanu na 31.12.2016.	Wg stanu na 31.12.2017.	Dynamika %
	O g ó ł e m, w tym	2.898,17	3.061,08	105,62
	1) pracownicy pomocy środowiskowej,	2.684,59	3.084,61	114,90
	2) pracownicy ośrodków wsparcia (Środowiskowy Dom Samopomocy, Dom Dziennego Pobytu),	3.039,62	3.873,88	127,45
	3) opiekunki środowiskowe,	2.181,33	2.742,95	125,75
	4) pracownicy obsługi administracyjno- gospodarczej.	2.808,64	2.941,90	104,74

Zatrudnienie ogółem w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie wg stanu na 31 grudnia 2017 r. nie uległo zmianie w porównaniu z rokiem 2016. Zmianie uległa struktura zatrudnienia w poszczególnych działach, co wynikało z potrzeby dostosowania organizacji Ośrodka do potrzeb i zakresu realizowanych zadań.

Szczegółowy przebieg zmian kadrowych przedstawiał się następująco:

- rozwiązanie umowy o pracę zawartej na czas określony 3 osoby,
- rozwiązanie stosunku pracy z uwagi na przejście na emeryturę 1 osoba,
- rozwiązanie stosunku pracy na mocy porozumienia stron
(na wniosek pracownika) 3 osoby,
- nawiązanie stosunku pracy na czas określony 2 osoby,
- nawiązanie stosunku pracy z asystentem rodziny (projekt UE) 1 osoba,
- nawiązanie stosunku pracy na czas zastępstwa 4 osoby,

Wzrost średniego miesięcznego wynagrodzenia pracowników spowodowany był:

- wzrostem dodatku za wieloletnią pracę, tzw. „stażowego”,
- zmianą zaszeregowania pracowników, którym powierzono stanowiska samodzielne,
- wartościowaniem stanowisk pracy, tj. dostosowaniem warunków płacy do wartości pracy na porównywalnych stanowiskach.

IV. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ W 2017 R.

1. Analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej w mieście Kościanie w 2017 r. (art. 15 pkt 4).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie prowadził stały monitoring środowiskowy, na podstawie którego identyfikowano osoby i rodziny znajdujące się w sytuacjach kryzysowych, związanych z ubóstwem, bezrobociem, chorobą, niepełnosprawnością i innymi dysfunkcjami społecznymi.

Diagnozowanie problemów społecznych, dotyczących mieszkańców miasta Kościana, jak również analiza struktury świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie, pozwoliły:

- rozpoznać obszary zagrożone kryzysem społecznym,
- wskazać przyczyny, dla których określone środowiska zwracają się o pomoc socjalną,
- określić zapotrzebowanie na świadczenia socjalne.

Sytuację w tym zakresie ilustruje niżej zamieszczona tabela, wskazująca powody, dla których w 2017 r. przyznana została pomoc socjalna.

Lp.	Rodzaj dysfunkcji	Liczba rodzin korzystających z pomocy		
		2016 rok	2017 rok	Dynamika
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Ubóstwo.	344	314	91,3
2.	Sieroctwo.	0	0	-
3.	Bezdomność.	28	39	139,3
4.	Potrzeba ochrony macierzyństwa.	119	105	88,2
5.	Bezrobocie.	179	145	81,0
6.	Niepełnosprawność.	357	348	97,5
7.	Długotrwała choroba.	373	358	96,0
8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym:	119	135	113,4
	- rodziny niepełne,	100	102	102,0
	- rodziny wielodzietne.	33	31	93,9
9.	Przemoc w rodzinie.	9	8	88,9
10.	Alkoholizm.	108	89	82,4

11.	Narkomania.	8	8	100,0
12.	Trudności w przystosowaniu społecznym po opuszczeniu zakładu karnego.	14	14	100,0
13.	Zdarzenie losowe (pożar).	1	2	200,0
14.	Sytuacja kryzysowa (np. umieszczenie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej).	6	7	116,7
15.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna.	0	1	-

Analiza struktury świadczeń, dokonana wg kryterium dysfunkcyjności wskazuje, iż powody, dla których udzielona została pomoc na przestrzeni ostatnich dwóch lat, nie uległy istotnym zmianom. Wzrost odnotowano w przypadku świadczeń wypłacanych z powodu bezdomności (o 39,3 %). Sytuacja związana jest z migracją osób nieposiadających stałego miejsca zamieszkania i zatrzymujących się czasowo (zwłaszcza w okresie zimowym) w większych miejscowościach, w których rozbudowane są formy pomocy, np. bezpłatne wydawanie zup, gorącej herbaty itp. Odnotowano także wzrost świadczeń wypłacanych z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (o 13,4 %). Wynika to z:

- rozpoznania większej liczby środowisk dotkniętych problemami wychowawczymi,
- wprowadzenia do rodzin asystentów rodziny (bieżąca diagnoza potrzeb),
- zastosowania różnych instrumentów wsparcia rodziny,
- zjawiska przemocy oraz realizacji planu pomocy ofiarom.

Znacząca poprawa nastąpiła w przypadku zjawiska bezrobocia (dynamika 81,0 %). Jest to efekt globalnej zmiany na rynku pracy oraz realizowanej od kilku lat polityki aktywizowania społecznego i zawodowego osób bezrobotnych. W 2017 r. realizowano Program Aktywizacji i Integracji (PAI) dla mieszkańców miasta Kościana pozostających bez pracy z powodu braku kwalifikacji; aktywizowano 11 osób.

Pewne zmiany w strukturze świadczeń wynikają ze złożoności życia społecznego, w którym niekorzystne zjawiska (dysfunkcje) występują najczęściej jednocześnie (np. bezrobocie i bezdomność, alkoholizm i przemoc, niepełnosprawność i bezradność opiekuńczo - wychowawcza itp.). Stąd, udzielając wsparcia wskazuje się na powód ważący w danym środowisku, co podwyższa jedne wskaźniki, a obniża inne.

W oparciu o badania przeprowadzone w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie sporządzono plan potrzeb społecznych o charakterze materialnym i niematerialnym, stanowiący podstawę do:

- określenia kierunków działań w zakresie prowadzonej pracy socjalnej,
- sporządzenia planu finansowego, uwzględniającego wysokość środków na formy pomocy przewidziane w ustawie o pomocy społecznej,
- określenia wysokości dotacji na realizację zadań własnych i zleconych.

2. Przygotowanie oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2016 dla Gminy Miejskiej Kościan (art. 16 a ust.1).

W 2017 r., zgodnie z art. 16 a ustawy o pomocy społecznej, przygotowano ocenę zasobów pomocy społecznej za 2016 r. (ocena dokonywana jest za rok poprzedni). W oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej sporządzono ocenę, która dotyczyła w szczególności:

- osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- rodzaju problemów i ich rozkładu ilościowego,
- infrastruktury, kadry, organizacji pozarządowych,
- nakładów finansowych na zadania pomocy społecznej bez względu na podmioty realizujące i finansujące.

Na podstawie art. 16 a ust. 4, ocena za rok 2016 wraz z rekomendacjami przedłożona została Radzie Miejskiej Kościana na sesji w dniu 8 czerwca 2017 r.

Ocena stanowiła podstawę do:

- zaprezentowania w sprawozdaniu za rok 2016 potrzeb w zakresie pomocy społecznej (zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej),
- planowania budżetu na rok następny,
- opracowania „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016-2025”.

3. Realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych i praca socjalna (art. 15 pkt 2 i 5).

Realizując zadania w zakresie diagnozowania rodzin i środowisk oraz prowadzenia pracy socjalnej podejmowano następujące działania:

- 1) **przeprowadzano analizę i ocenę zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej.** Badania wykonywano w formie wywiadów środowiskowych, stanowiących podstawę do podjęcia decyzji o przyznaniu lub odmowie świadczeń. Sytuacja w tym zakresie przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Dynamika %
1.	2	3	4	5 (4:3)
1.	Liczba przyjętych wniosków.	2785	2758	99,0
2.	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	2785	2758	99,0
3.	Liczba wydanych decyzji,	3456	3548	102,7
	w tym:			
	- przyznające świadczenie,	3179	3239	101,9
	- odmowne,	23	45	195,6
	- pozostałe.	254	264	103,9
4.	Liczba wywiadów przeprowadzona przez jednego pracownika socjalnego.	214	212	99,1

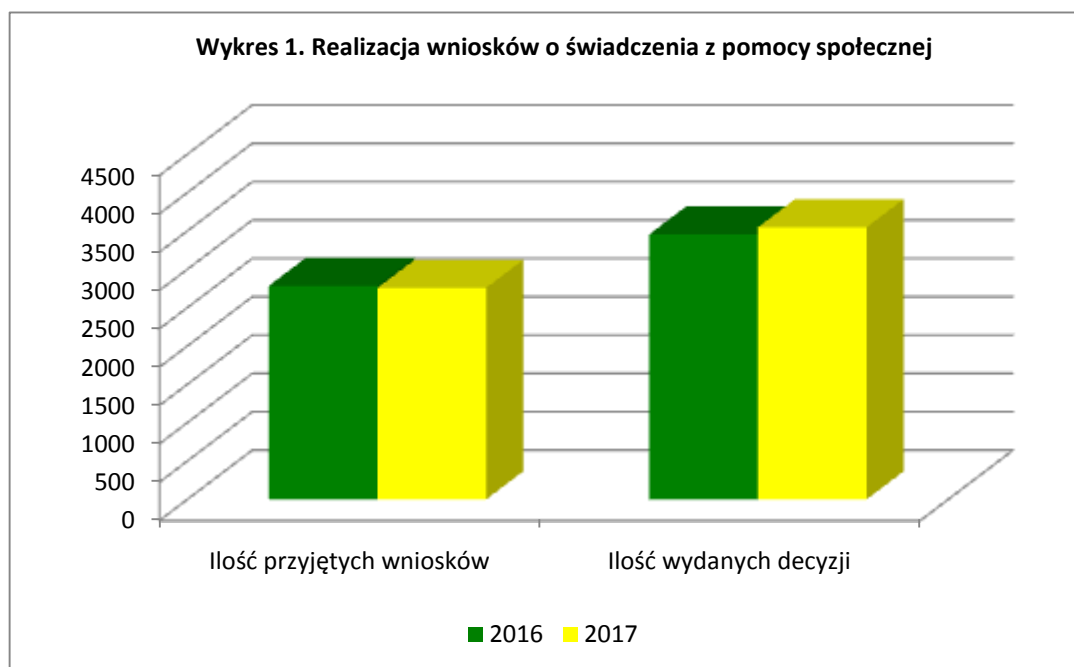
Analiza liczby wniosków przyjętych w 2017 r. wskazuje na pewną stabilizację w zakresie zapotrzebowania na świadczenia z pomocy społecznej. Od dwóch lat liczba ta nie uległa istotnym zmianom. Jest to konsekwencja pewnych zjawisk społeczno-gospodarczych oraz znacznego poszerzenia świadczeń z zakresu zabezpieczenia społecznego. Dotyczy to przede wszystkim:

- a) likwidowania niekorzystnych czynników społecznych, takich jak bezrobocie, poprzez:
 - aktywizację zawodową klientów Ośrodka,
 - nawiązywanie kontaktów z pracodawcami i pośredniczenie w pozyskiwaniu zatrudnienia,
 - współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej osób długotrwale bezrobotnych,
- b) stopniowego wzrostu dochodu na członka rodziny z tytułu pracy,
- c) przyznawania świadczeń o wydłużonym okresie (np. na 3 miesiące),
- d) korzystania ze świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego.

Jednocześnie odnotowano wzrost liczby decyzji odmawiających pomocy. Struktura przyczyn odmowy przedstawia się następująco:

• przekroczenie kryterium dochodowego	26 decyzji,
• brak zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego	3 decyzje,
• zaspokojenie potrzeby w innej formie	6 decyzji,
• inne (brak dysfunkcji, marnotrawienie środków itp.)	10 decyzji.

Sytuację w tym zakresie ilustruje wykres nr 1 „Realizacja wniosków o świadczenia z pomocy społecznej”.

Pracę socjalną na terenie miasta Kościana wykonywało 13 pracowników socjalnych w 13 rejonach, obejmujących wszystkie osiedla i ulice miasta.

Zgodnie ze standardami, określonymi w ustawie o pomocy społecznej (art. 110 ust. 11) „Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 50 rodzin”.

W mieście Kościanie sytuacja w tym zakresie przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Dynamika w %
1	2	3	4	5(4:3)
1.	Liczba mieszkańców, przypadająca na 1 zatrudnionego pracownika socjalnego, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.	2000	2000	100,0
2.	Liczba stałych i czasowo zameldowanych mieszkańców miasta Kościana, przypadająca na 1 zatrudnionego pracownika socjalnego.	1827	1808	99,0

Powyższe zestawienie wskazuje, iż uległa poprawie sytuacja w zakresie ilości mieszkańców przypadających na jednego zatrudnionego pracownika socjalnego. Jest to wynik zmniejszenia liczby mieszkańców, pozostających w ewidencji miasta Kościana, zameldowanych w systemie stałym i czasowym. Jednakże odnotowuje się wyższą (od wskazanej w ustawie) liczbę rodzin obsługiwanych przez jednego pracownika. Średnio w 2017 r. jeden pracownik socjalny pracował z 51 rodzinami,

- 2) **udzielano pomocy i wskazówek w rozwiązywaniu spraw osób w trudnej sytuacji życiowej.** Celem prowadzonej przez pracowników socjalnych pracy w środowisku była poprawa funkcjonowania osób i rodzin; rozwijanie ich aktywności i wzmacnianie samodzielności życiowej. Stwarzało to możliwość ograniczania sytuacji kryzysowych i dysfunkcyjnych, a w konsekwencji uniezależnienie podopiecznych od świadczeń Ośrodka. Proces ten jest długotrwały i wymaga skoordynowanych działań różnych instytucji i osób. W procesie tym kluczową rolę odgrywają pracownicy socjalni. Działania podejmowane przez pracowników socjalnych ilustruje poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Dynamika w %
		Liczba osób		
1	2	3	4	5
1.	Poradnictwo, (psychologiczne, prawne).	861	917	106,5
2.	Interwencja kryzysowa, w tym: umieszczenie matki z dzieckiem w ośrodku interwencji, wystąpienie do sądu o ograniczenie praw rodzicielskich, interwencyjne skierowanie osoby zagrożonej do domu pomocy społecznej itp.	65	67	103,1
3.	Praca socjalna, w tym: podpisywanie kontraktów socjalnych, mobilizujących klientów do samopomocy (np. podjęcie leczenia odwykowego, uregulowanie sytuacji mieszkaniowej, współpraca z psychologiem itp.).	1169	1208	103,3

Odnotowano wzrost liczby osób korzystających z poradnictwa oraz z pracy socjalnej, nakierowanej na profilaktykę i wskazywanie klientom sposobu rozwiązywania problemów, przy użyciu własnych zasobów i możliwości. Sytuację należy ocenić jako pozytywną; mniejsza liczba rodzin obsługiwana przez jednego pracownika socjalnego (55 rodzin w 2016 r., 51 rodzin w 2017 r.) stwarza możliwość bardziej skutecznej pracy socjalnej, co w konsekwencji prowadzi do usamodzielnienia się klientów i „wyjścia” z systemu pomocy społecznej.

3) pobudzano aktywność społeczną osób i rodzin, inicjując różnorodne formy pomocy, w tym:

- a) organizowano system doręczania korespondencji miejscowej przez klientów korzystających z pomocy społecznej (nieposiadających żadnych dochodów). Program realizowano w ramach prac społecznie użytecznych, dofinansowywanych przez Powiatowy Urząd Pracy oraz w ramach kontraktów socjalnych. Ta forma aktywizacji objęła 15 osób,
- b) kontynuowano realizację programu „Starszy brat-Starsza siostra”, „Wnuczek-Dziadek”, „Wnuczka-Babcia” w Lokalnym Centrum Wolontariatu. W programie uczestniczyło średnio 19 par dzieci z rodzin dysfunkcyjnych w wieku od 7 do 13 lat,
- c) kontynuowano dodatkowe formy wsparcia i aktywizacji społeczno-zawodowej poprzez działalność Klubu Integracji Społecznej. Szczegółowe informacje w tym zakresie zamieszczono w dziale VII.3 „Rozwijanie form aktywizacji społecznej i zawodowej”,
- d) współpracowano z zakładami pracy, organizując dorywczo lub na stałe pracę dla klientów Ośrodka. Zorganizowano spotkania z pracodawcami, w wyniku których 227 osób otrzymało oferty pracy,
- e) ściśle współpracowano z Miejską Komisją ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi, w ramach której m. in. kontaktowano środowiska zagrożone z poradnią odwykową i uzgadniano formy pomocy rodzinom dotkniętym chorobą alkoholową,
- f) współpracowano z innymi specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczenia zjawisk niekorzystnych społecznie, w tym z:
 - kuratorami sądowymi,
 - pedagogami szkolnymi,
 - strażą miejską,
 - policją itp.

Współpraca dotyczyła m. innymi kierowania wniosków do Sądu Rejonowego w Kościanie o ograniczenie praw rodzicielskich, czuwanie nad realizacją obowiązku szkolnego, objęcia opieką dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi, interwencji w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia przemocy w rodzinie itp.

4. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń (art. 15 pkt 1 i art. 17 ust. 1 pkt 3-6).

Świadczenia pieniężne wypłacano klientom Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie po spełnieniu warunków określonych w ustawie o pomocy społecznej (art. 8 ustawy o pomocy społecznej) tj.:

- miesięcznego kryterium dochodowego:
 - ✓ dla osoby samotnie gospodarującej 634,00 zł,
 - ✓ dla osoby w rodzinie 514,00 zł,

- kryterium dysfunkcyjności:
 - ✓ ubóstwo,
 - ✓ sieroctwo,
 - ✓ bezdomność,
 - ✓ bezrobocie,
 - ✓ długotrwała lub ciężka choroba,
 - ✓ niepełnosprawność,
 - ✓ przemoc w rodzinie,
 - ✓ potrzeba ochrony macierzyństwa,
 - ✓ bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
 - ✓ alkoholizm i narkomania,
 - ✓ zdarzenia losowe, sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe i ekologiczne,
 - ✓ trudności w przystosowaniu się do życia po wyjściu z zakładu karnego.

Świadczenia wypłacano w formie:

- 1) **zasiłku okresowego** przyznawanego w szczególności w przypadku wystąpienia dysfunkcji społecznej, związanej z długotrwałą chorobą, niepełnosprawnością, bezrobociem oraz możliwością nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego (np. renty). W 2017 r. zasiłek okresowy przyznano 125 rodzinom (o 6 mniej, aniżeli w 2016 r.), udzielając 565 świadczeń na okres od 1 do 3 miesięcy. Średnia kwota przyznanego zasiłku wyniosła 267,00 zł miesięcznie (w 2016 r. – 250,00 zł). Ogólna kwota wydatków z tego tytułu wyniosła **150.827,50 zł**, tj. o 9.464,78 zł mniej, aniżeli w roku 2016.

Struktura zasiłków okresowych wg kryterium dysfunkcyjności:

a) bezrobocie	72 rodziny,
b) długotrwała choroba	30 rodzin,
c) niepełnosprawność	42 rodziny,
d) inne (np. potrzeba ochrony macierzyństwa)	5 rodzin.

- 2) **zasiłku celowego**, przyznawanego w celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych, w szczególności:

- na pokrycie części lub całości kosztów zakupu leków, opału, odzieży,
- na pokrycie kosztów drobnych remontów, napraw, wyposażenia mieszkania itp.

W 2017 r. zasiłek celowy przyznano 468 rodzinom (o 1 mniej, aniżeli w roku 2016) na ogólną kwotę **267.184,98 zł**, tj. o 54.828,62 zł więcej, aniżeli w roku 2016.

Średnia kwota przyznanego zasiłku wynosiła od 20,00 zł do 900,00 zł.

- 3) **w tym: zasiłku celowego specjalnego**, przyznawanego w szczególnie uzasadnionych przypadkach, jeżeli dochód w rodzinie nieznacznie przekraczał kryterium dochodowe, a okoliczności uzasadniały przyznanie świadczeń. W 2017 r. przyznano zasiłek celowy specjalny 192 rodzinom na kwotę **101.289,00 zł**, tj. o 24.061,00 zł więcej, aniżeli w roku 2016. Średnia kwota przyznanego zasiłku wyniosła 230,00 zł.

Wzrost wartości wypłaconych zasiłków celowych związany był między innymi z podniesieniem kwoty jednorazowego zasiłku na zakup opału w sezonie grzewczym 2016/2017, wypłatą zasiłków „losowych” (pożar mieszkania) itp.

- 4) **zasiłku stałego**, przyznawanego osobie pełnoletniej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli dochód jest niższy od kryterium dochodowego. Zasiłek stały ustalany jest w wysokości różnicy między kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem netto, nie więcej niż 604,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej. Kwota zasiłku nie może być niższa niż 30,00 zł.

W 2017 r. przyznano zasiłek stały 132 osobom (o 1 więcej aniżeli w 2016 r.). Wyplacono 1318 świadczeń (o 29 więcej aniżeli w 2016 r.) na kwotę **614.830,97 zł**, tj. o 64,18 zł więcej aniżeli w 2016 r. Średnia wysokość przyznanego zasiłku wyniosła 466,00 zł i nie różniła się w sposób znaczący od kwoty wypłacanej w 2016 r.

Wypłata zasiłków stałych, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, może być sfinansowana ze środków budżetu państwa do wysokości 100 %. W 2017 r. dotacja przekazana na ten cel wyniosła 613.830,97 zł i stanowiła 99,8 % poniesionych wydatków.

5. Kierowanie do domów pomocy społecznej (DPS) i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy (art. 17 ust, 1 pkt 16, art. 54, ust.1).

- 1) zgodnie z art. 54 ustawy o pomocy społecznej, do domu pomocy społecznej kieruje się osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

W 2017 r. Ośrodek ponosił odpłatność za pobyt 25 osób skierowanych do domów pomocy społecznej. Dwie osoby finansowały pobyt w DPS ze środków własnych i rodziny.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. w domach pomocy społecznej przebywało 21 osób, w tym 8 skierowanych na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego,

- 2) opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej ponoszą:
- a) mieszkaniiec domu – nie więcej niż 70 % swojego dochodu,
 - b) małżonek, zstępni przed wstępnymi – jeżeli ich dochód na osobę jest wyższy niż 300 % kryterium dochodowego (1.542,00 zł) jednak kwota dochodu pozostająca po uiszczeniu opłat nie może być niższa niż 300 % tego kryterium,
 - c) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy, a opłatami wnoszonymi przez ww. osoby
- 3) przeciętny koszt utrzymania w domach pomocy społecznej, do których kierowano podopiecznych wynosił od 3.023,00 zł do 3.758,00 zł miesięcznie. Opłaty wnoszone przez Ośrodek za jedną osobę kształtowały się od 2.131,00 zł do 3.335,00 zł i zmniejszyły się w porównaniu z rokiem 2016 r. o 2 %,
- 4) ogólne wydatki, poniesione z tytułu pobytu mieszkańców miasta Kościana w domach pomocy społecznej w 2017 r. wyniosły **618.981,68 zł** i były niższe od wydatków poniesionych w 2016 r. o 100.755,86 zł tj. 14 %. Przyczyną zmniejszenia wydatków był zgon trzech osób, wydalenie jednego mieszkańca z powodu nieprzestrzegania regulaminu oraz nieznaczne zmniejszenie opłat wnoszonych przez Ośrodek.

6. Ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej i świadczenia rodzinne (art. 17 ust.1 pkt 20).

- 1) składki na ubezpieczenie zdrowotne przysługują zasiłkobiorcom, pobierającym zasiłek stały i inne świadczenia opiekuńcze, którzy nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu,
- 2) składki odprowadzane miesięcznie w wysokości 9 % od pobieranego świadczenia,
- 3) w 2017 r. opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu:
 - zasiłku stałego 124 osoby na kwotę 56.846,90 zł,
 - świadczenia opiekuńczego 85 osób na kwotę 111.763,00 zł,
- 4) ogółem kwota odprowadzonych składek wyniosła **168.609,90 zł** i była wyższa od składek opłaconych w 2016 r. o 12.541,49 zł.

Przyczyną takiej sytuacji był wzrost kwoty świadczenia pielęgnacyjnego (1.300,00 zł w 2016 r. , 1.406,00 zł od 1 stycznia 2017 r.)

7. Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych. (art. 17 ust. 1 pkt 11 i art. 50).

Realizując zadania określone w art. 50 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie organizował i świadczył usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych, które zgodnie z zaleceniami lekarskimi wymagają opieki innych osób, a nie zawsze rodzina ma możliwość zorganizowania takiej opieki. W ramach usług opiekuńczych udzielano pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i wykonywano czynności pielęgnacyjno – higieniczne. Usługi świadczone na wniosek zainteresowanego.

- 1) rozwiązania organizacyjne;** usługi opiekuńcze świadczone były na terenie miasta Kościana, w miejscu zamieszkania osoby wymagającej pomocy:
 - a) w godzinach od 7:00 do 15:00 - przez opiekunki etatowe Ośrodka,
 - b) w godzinach popołudniowych i wieczornych w dni powszednie, a w uzasadnionych przypadkach także w godzinach przedpołudniowych oraz w soboty, niedziele i dni świąteczne - przez opiekunki zatrudnione w Spółdzielni Socjalnej Tutela,
- 2) rozwiązania finansowe;** przyjęte rozwiązania organizacyjne determinują sposób finansowania zadania:
 - a) usługi świadczone w ramach Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie finansowano na podstawie faktycznie ponoszonych wydatków osobowych i rzeczowych. **Wyliczony na tej podstawie koszt jednej godziny wynosił 39,90 zł,**
 - b) usługi świadczone na podstawie umowy ze Spółdzielnią Socjalną Tutela finansowano w wysokości 609.570,00 zł. **Koszt za jedną godzinę wynosił 18,00 zł.**
 - c) **koszt jednej godziny usług opiekuńczych,** wyliczony zgodnie z uchwałą Nr X/107/15 Rady Miejskiej Kościana z dnia 26 listopada 2015 r. **wynosił w 2017 r. 21,49 zł** i był wyższy o 3,09 zł od kosztu w 2016 r.

- d) odnotowano znaczny wzrost kosztów usług opiekuńczych, świadczonych przez opiekunki etatowe, będący wypadkową dużej absencji chorobowej, mniejszej liczby wypracowanych godzin, koniecznością ponoszenia kosztów stałych zatrudnienia,
- e) kwota 21,49 zł stanowiła podstawę do obliczenia odpłatności dla klientów korzystających z usług opiekuńczych,
- f) **realny koszt świadczenia usług opiekuńczych w 2017 r. wyniósł 1.027.683,00 zł** (wydatki 1.276.227,00 zł minus dochody 248.544,00 zł) i **był wyższy od kosztów poniesionych w 2016 r. o 186.572,00 zł.**

3) sytuacja w zakresie świadczenia usług opiekuńczych

		2016			2017			Dyna- mika w %
		OPS	PKPS	ŚREDNIO (Razem)	OPS	TUTELA	ŚREDNIO (Razem)	
1	2	3	4	5	6	7	8 (	9(8:5)
1.	Liczba godzin zlecanych przez lekarza.	23.364	33.411	56.775	19.696	38.138	57.834	101,9
2.	Liczba godzin faktycznie przepracowanych	20.034	30.657	50.691	1.5878	33.865	49.743	98,1
3.	Liczba podopiecznych.	45	57	102	46	78	124	121,6
4.	Liczba opiekunek.	13	19	32	10	25	35	109,4
5.	Cena usługi w zł za 1 godzinę	35,00	12,70	18,40	39,90	18,00	21,49	116,8
6.	Dochody zrealizowane z tytułu odpłatności	86.536	158.235	244.772,00	76.931	171.613	248.544	101,5
7.	Wydatki	700.637	390.246	1.090.883	666.657	609.570	1.276.227	117,0

*wartości podano w pełnych złotych

4) sytuacja finansowa w okresie 3 ostatnich lat:

Lp.	Rok	Wydatki	Dynamika w %	Dochody	Dynamika w %	Wskaźnik udziału dochodów w wydatkach
1	2	3	4	5	6	7 (5:3)
1.	2015	1.065.317,00	111,7	118.011,00	120,6	11,1%
2.	2016	1.090.883,00	102,4	244.772,00	207,4	22,4%
3.	2017	1.276.227,00	117,0	248.544,00	101,5	19,5%

5) efekty zastosowanych rozwiązań:

- a) wzrost liczby osób objętych pomocą (dynamika 121,6 %),
- b) zaspokajanie 100 % potrzeb w zakresie świadczenia usług opiekuńczych,
- c) ustabilizowanie wysokości dochodów z tytułu odpłatności za świadczone usługi,
- d) zmniejszenie liczby opiekunek etatowych z 13 do 10 (redukcja „naturalna”; przejście na emeryturę, przeniesienie na inne stanowisko),
- e) obniżenie ceny jednej godziny świadczenia usługi opiekuńczej (ppkt 7.2) a-d),
- f) ograniczenie liczby skierowań do domów pomocy społecznej.

6) sytuacja w zakresie zaspokojenia potrzeb

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
1	2	5	6	
1.	Ilość godzin zlecanych przez lekarza	60 591	56.775	57.834
2.	Ilość godzin faktycznie przepracowanych.	50 035	50.691	49.743
3.	Wskaźnik wykonania zleceń w % (w. 2 : w. 1)	82,6	89,3	86,0

Powodem obniżenia wskaźnika zaspokojenia potrzeb na usługi opiekuńcze (z 89,3 % w 2016 r. do 86,0 % w 2017 r.) są czynniki obiektywne, wynikające z sytuacji życiowej klientów (zgon podopiecznych, urlopowanie z uwagi na pobyt w szpitalu lub sanatorium, chwilowa opieka rodziny itp.).

Z roku na rok rośnie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze w godzinach popołudniowych, w dni wolne od pracy oraz w święta. Oczekiwania te mają bezpośredni związek ze zwiększającą się w mieście liczbą osób starszych, samotnych i schorowanych, które wymagają opieki przez cały tydzień, o różnych porach dnia. Zapewnienie opieki w takim trybie przez pracowników Ośrodka napotyka na ograniczenia kadrowe i formalno-prawne. A zatem zachodziłaby konieczność kierowania osób potrzebujących opieki do domów pomocy społecznej, co jest najmniej korzystne, zarówno z punktu widzenia społecznego, jak i ekonomicznego. W tej sytuacji powierzenie świadczenia tych usług podmiotowi ekonomii społecznej tj. spółdzielni socjalnej jest w pełni uzasadnione społecznie i ekonomicznie.

7) sytuacja w zakresie pobierania opłat:

- a) świadczeniobiorca z tytułu korzystania z usług opiekuńczych ponosi odpłatność w wysokości zależnej od dochodu,
- b) podstawą do obliczenia odpłatności dla klientów korzystających z usług opiekuńczych w 2017 r. stanowiła kwota 21,49 zł (cena 1 godz. wyliczona na podstawie rzeczywistych kosztów usług opiekuńczych poniesionych w roku poprzednim).

Sytuację w zakresie odpłatności ilustruje tabela.

L.p.	Wskaźnik odpłatności	Kwota odpłatności za 1 godz. w zł	Liczba klientów	Uwagi
1.	bezpłatnie*	-	5	W 34 przypadkach zastosowano obniżenie ceny za 1 godz. z uwagi na trudną sytuację życiową
2.	5% - 20 %	1,07-4,30	55	
3.	30 % - 60 %	6,45-12,89	51	
4.	70 % - 100 %	15,04-21,49	13	
	Razem		124	

*w przypadku dochodu niższego od kryterium dochodowego, określonego w ustawie o pomocy społecznej.

8) specjalistyczne usługi opiekuńcze.

W 2017 r. nie świadczone specjalistycznych usług opiekuńczych na rzecz osób ze schorzeniami psychicznymi. Stopniowy spadek zainteresowania tymi usługami utrzymuje się od kilku lat. Na sytuację tę wpływa fakt, iż w mieście Kościanie funkcjonują alternatywne formy wsparcia dla osób upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie, w tym: Szpital Neuropsychiatryczny, Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, Środowiskowy Dom Samopomocy, Ośrodek Wsparcia, Warsztaty Terapii Zajęciowej.

8. Prowadzenie ośrodka wsparcia: DOM DZIENNEGO POBYTU.

(art. 17, ust.2 pkt 3)

Prowadzenie Domu Dziennego Pobytu jest formą wsparcia i aktywizacji osób samotnych o zmniejszonej sprawności psychofizycznej, znajdujących się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, życiowej lub rodzinnej. Celem działalności Domu jest przywrócenie umiejętności współżycia w zespole, zwiększenie poczucia własnej godności, rozwijanie pozytywnych emocji i wskazywanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu. Dom jest placówką umożliwiającą:

- prowadzenie zajęć dla 25 osób,
- wydawanie obiadów dla 80 osób.

W 2017 r. Dom udzielał świadczeń w zakresie:

1) organizowania zajęć terapeutycznych (prace plastyczne, dekorowanie wnętrz, zajęcia muzyczne, sportowe). W ramach tych zajęć:

- wykonywano ozdoby choinkowe, karty świąteczne, upominki okolicznościowe,
- przygotowywano akompaniament muzyczny i program wokalny z okazji świąt,
- uczestniczono w turnieju sportowo-rekreacyjnym („Olimpiada Trzeciego Wieku”),

2) zaspokajania potrzeb edukacyjnych i kulturalno-towarzyskich

Z usług tych korzystało przeciętnie 20 osób, które uczestniczyły w:

- zajęciach świetlicowych, takich jak: czytanie prasy, rozwiązywanie krzyżówek i rebusów, gry planszowe, projekcje filmowe itp.,
- spotkaniach okolicznościowych z członkami Nadobrzańskiego Klubu Seniora, takich, jak: „Pożegnanie Lata”, „Dzień Seniora”, spotkanie wigilijne itp.,

- prelekcjach i wykładach,
 - koncertach i występach artystycznych,
 - wymianie towarzysko-turystycznej z zaprzyjaźnionymi Domami w województwie wielkopolskim (wymiana doświadczeń, wspólne inicjatywy itp.). W roku 2017 zorganizowano 13 spotkań o charakterze integracyjnym, nakierowanych na pobudzanie aktywności podopiecznych, przywracanie umiejętności społecznych i podnoszenie poczucia własnej godności,
 - obchodach 25-lecia utworzenia Domu Dziennego Pobytu.
- 3) zapewnienie całodniowego wyżywienia, organizowanego w formie cateringu lub kulinarnych zajęć terapeutycznych.

Wydatki na utrzymanie Domu w 2017 r. wyniosły **233.307,85 zł** i były niższe, aniżeli w roku 2016 o 2.504,35 zł

9. *Prowadzenie ośrodka wsparcia: ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY* **(art.18, ust.1 pkt 5)**

- 1) prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy jest formą wsparcia dla osób upośledzonych umysłowo i chorych psychicznie w wieku od 18 lat. W 2017 r. Dom dysponował 36 miejscami o charakterze dziennym, które wykorzystane były w 100 %. Na turnusach terapeutycznych, trwających od 3 do 6 miesięcy każdorazowo przebywało 36 osób,
- 2) placówka funkcjonuje jako zadanie zlecone gminie z zakresu administracji rządowej, dotyczące prowadzenia i rozwijania infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 3) w ramach zajęć terapeutycznych, nakierowanych na podtrzymywanie i rozwijanie zaradności osobistej oraz przyswajanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia i rozwijanie sprawności psychofizycznej prowadzono:
 - a) pracownię artystyczno-plastyczną,
 - b) pracownię muzyczną,
 - c) pracownię teatralno-edukacyjną,
 - d) pracownię kulinarno-cukierniczą,
 - e) pracownię świetlicową,
 - f) pracownię komputerową,
- 4) stosowano następujące formy terapii indywidualnej i grupowej:
 - a) pracownia plastyczna (usprawnianie pracy rąk, rozwijanie poczucia estetyki itp.),
 - b) pracownia muzyczna(ćwiczenia rozwijające percepcję słuchową, nauka rytmu itp.),
 - c) pracownia kulinarno-cukiernicza(trening prostego gotowania, nauka zdrowego odżywiania itp.),
 - d) pracownia komputerowa (nabywanie umiejętności samodzielnego korzystania z komputera, znaczenie klawiszy itp.),
 - e) formy zajęć rekreacyjno-kulturalnych (wyjazdy do kina, muzeum, spotkania integracyjne, rozwijanie umiejętności kontaktowania się z otoczeniem itp.),

- f) inne formy działalności:
- rehabilitacja (wzmacniająca, korygująca, itp.),
 - biblioterapia (lektura książek i prasy),
 - silwoterapia (obserwacja przyrody, ruch na świeżym powietrzu),
 - ludoterapia (gry świetlicowe, zabawy z konkursami),
 - ergoterapia (uprawa i pielęgnacja działki),
- 5) koszty utrzymania Domu w 2017 r. **wyniosły 560.750,86 zł** i były wyższe od kosztów poniesionych na ten cel w 2016 r. o 5.744,64 zł (dynamika – 101,0 %). Wydatki w kwocie 547.770,08 zł sfinansowane zostały przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu. Część zadania, w kwocie 12.980,78 zł sfinansowano z budżetu miasta Kościana (2,3 %),
- 6) w roku sprawozdawczym pozyskano dodatkowe środki finansowe na funkcjonowanie Domu w wysokości **3.561,83 zł**. Środki te przeznaczono na działalność integracyjną, w tym: turnieje, wycieczki, seanse filmowe w ramach zajęć terapeutycznych.

V. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY.

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.) Ośrodek realizował zadania Gminy Miejskiej Kościan, wynikające z cyt. ustawy. Zadania te dotyczyły m. in.:

- analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnienia roli i funkcji rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- rozwijania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- poprawy sytuacji życiowej i socjalnej.

Pracę z rodziną prowadzono w szczególności w formie:

- usług dla rodzin z dziećmi (placówka wsparcia dziennego, grupy samopomocowe, grupy wsparcia itp.), prowadzonych przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, terapeutów, itp.,
- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- mediacji (pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych).

1. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego: ŚWIETLICA SOCJOTERAPEUTYCZNA.

- 1) Świetlica Socjoterapeutyczna w Kościanie jest placówką opiekuńczo-specjalistyczną wsparcia dziennego,
- 2) Świetlica jest komórką organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, funkcjonującą w ramach Działu Aktywności Lokalnej, która:
 - a) dysponuje 50 miejscami,
 - b) przyjmuje dzieci i młodzież bez skierowania,

- c) prowadzi zajęcia dla dzieci i młodzieży bezpłatnie,
 - d) finansowana jest w ramach realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 3) w okresie sprawozdawczym Świetlica świadczyła specjalistyczną pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym oraz z zaburzeniami zachowań, a w szczególności:
- a) prowadziła działalność opiekuńczo-wychowawczą i terapeutyczną,
 - b) łagodziła niedostatki wychowawcze i eliminowała zaburzenia zachowań,
 - c) poprawiała społeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych patologiami, w szczególności problemem alkoholowym,
 - d) zapobiegała zachowaniom nieakceptowanym społecznie i szkodliwym dla zdrowia (w szczególności uzależnieniom i przemocy) oraz promowała zdrowy styl życia u dzieci i młodzieży,
 - e) zaspokajała potrzeby emocjonalne (akceptacja, zainteresowanie, bezpieczeństwo, zaufanie),
 - f) rozwijała zdolności i zainteresowania wychowanków,
- 4) głównym celem zajęć prowadzonych w Świetlicy było poszukiwanie i utrwalanie mocnych stron dziecka, jako sposób na odreagowanie napięć emocjonalnych, radzenie sobie w sytuacjach kryzysowych oraz nauka kreatywnego spędzania czasu wolnego bez sięgania po używki (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze),
- 5) w 2017 r. podopieczni Świetlicy Socjoterapeutycznej uczestniczyli w licznych wyjazdach edukacyjno-poznawczych oraz inicjatywach kulturalnych i sportowych. Były to między innymi: wyjazd do Cinema City w Poznaniu, zajęcia sportowo-rekreacyjne na lodowisku, basenie i ścianie wspinaczkowej w Kościanie, rajdy piesze i rowerowe, rozgrywki tenisowe itp.,
- 6) zorganizowano konkursy, w tym:
- a) edukacyjny, w tym: „Używki i nałogi kontra witaminy” (zagrożenia wynikające z uzależnień), „Nałogi – zagrożenia i konkurencje” itp.,
 - b) plastyczne; m. in. „Spektakl jesiennych barw”, „Magiczne święta” itp.,
 - c) kulinarne; „Witaminowy rekordzista” itp.,
- 7) w 2017 r. w zajęciach terapeutycznych uczestniczyło 69 dzieci, podzielonych na grupy wiekowe od 6 do 16 lat. Terapią indywidualną objęto 18 dzieci,
- 8) grupy realizowały wspólny i indywidualny program, w ramach którego prowadzono: zajęcia teatralne, plastyczne, sportowe, psychoedukacyjne, kulinarne, audiowizualne, bajkoterapię, gry i zabawy integracyjne, „Klub Rowerowicza”,
- 9) zajęcia prowadzone były przez wychowawców, legitymujących się przygotowaniem pedagogicznym i psychologa-terapeutę w porozumieniu z wychowawcami i pedagogami wszystkich szkół, pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej, kuratorami sądowymi, policją itp.
- 10) świetlica organizowała zajęcia także w okresie przerw wakacyjnych i tak:
- a) w okresie ferii zimowych z oferty skorzystało 45 dzieci,
 - b) w okresie wakacji letnich z zajęć skorzystało 48 dzieci,
- 11) zorganizowano opiekę dla dzieci rodziców uczestniczących w zajęciach projektu „Tęcza” (edukacja opiekuńczo-wychowawcza).
- Opieką objęto 67 dzieci

12) koszt realizacji zadań Świetlicy w 2017 r. wyniósł **251.987,49 zł** i był wyższy od kosztów poniesionych w roku 2016 o 36.644,12 zł. Struktura wydatków przedstawia się następująco:

- koszty osobowe;
(umowy-zlecenia wychowawców – terapeutów 3 osoby) 102.561,12 zł,
- koszty rzeczowe 149.426,37 zł.

Zwiększeniu uległy wydatki rzeczowe, związane z odtworzeniem bazy komputerowej (pracownia komputerowa), remontem sal terapeutycznych oraz zakupem wyposażenia.

2. Wspieranie rodziny w funkcji opiekuńczo - wychowawczej; ASYSTENCI RODZINY.

1) praca z rodzinami wymagającymi szczególnego wsparcia, prowadzona była w 2017 r. przez 4 asystentów rodziny, zatrudnionych w ramach umowy o pracę na czas określony (2 osoby w ramach projektu współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego), w tym:

- a) do 3 miesięcy 8 rodzin,
- b) powyżej 3 do 12 miesięcy 9 rodzin,
- c) powyżej 1 roku 20 rodzin,

2) pomocą objęto 37 rodzin, w tym 66 dzieci. W przypadku 6 rodzin praca asystenta prowadzona była na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Kościanie,

3) w wyniku podejmowanych działań osiągnięto następujące cele:

- a) dwoje dzieci wróciło z rodziny zastępczej do rodziny biologicznej,
- b) troje rodziców podjęło terapię (leczenie uzależnienia od alkoholu),
- c) trzy osoby poddały się leczeniu psychiatrycznemu,
- d) w 8 domach poprawiono warunki życiowe dzieci poprzez dokonanie remontów,
- e) wszystkie wspierane rodziny przeszły trening ekonomiczny (racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi),
- f) poprawiono sposób funkcjonowania dzieci w szkole itp.,

4) w przypadku 5 rodzin praca asystenta rodziny została zakończona z uwagi na osiągnięcie przyjętych celów i poprawę funkcjonowania rodziny. Dwie rodziny odmówiły współpracy. Z pomocy asystenta trwającej ponad rok korzystało 20 rodzin.

5) **wydatki związane ze wsparciem rodziny wyniosły 152.366,26 zł.** Źródłem finansowania zadania były:

- a) środki własne w kwocie 52.999,54 zł (34,8 %),
 - b) środki pozyskane w kwocie 99.366,72 zł (65,2 %),
- w tym:

- z Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu w kwocie 14.250,00 zł,
- z Europejskiego Funduszu Społecznego (projekt „Tęcza”) w kwocie 56.183,72 zł,
- z Funduszu Pracy w kwocie 28.933,00 zł,

3. Świadczenie pomocy rodzinie w ramach Klubu Integracji Społecznej.

Działania Klubu Integracji Społecznej, nakierowane na wspieranie rodzin w trudnej sytuacji życiowej, polegały m. in. na:

1) realizacji projektu pn. „Tęcza”:

- a) **cel projektu:** wsparcie rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo - wychowawczych i przywrócenie rodzinie zdolności do sprawowania prawidłowej funkcji,
- b) **uczestnicy projektu:** 47 osób, rodziców z deficytami wychowawczo-społecznymi, korzystający ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie,
- c) **działania:** zadania realizowane w projekcie dostosowano do potrzeb rodziców wymagających specjalistycznego wsparcia i działań edukacyjnych, podnoszących ich kompetencje. Działania dotyczyły:
 - zatrudnienia dwóch asystentów rodziny,
 - zorganizowania spotkań indywidualnych rodziców z:
 - ✓ prawnikiem; pomoc w rozwiązaniu trudnych sytuacji życiowych (20 godz.),
 - ✓ psychologiem; diagnoza i pomoc w osiągnięciu celów życiowych (40 godz.),
 - ✓ pedagogiem; wsparcie procesów wychowawczych w rodzinie (20 godz.),
- d) prowadzenie warsztatów w ramach „Szkoły rodziców”, w tym warsztaty „Radzenie sobie ze stresem i wypaleniem opiekuńczym”, „ABC budżetu domowego”, „Dietetyka i zdrowy tryb życia”, profilaktyka uzależnień, warsztaty prewencyjne dla rodziców (124 godz.),
- e) **Rezultaty:**
 - reagowanie na bieżące problemy rodziny i pomoc w ich rozwiązywaniu (asystent),
 - podniesienie kompetencji wychowawczych i społecznych rodziców,
 - integracja rodziny i kształtowanie pozytywnych postaw jej członków,
 - realizacja celów profilaktycznych w zakresie uzależnień,
 - ograniczenie umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych,

2) prowadzeniu „Klubu Młodzieżowego”: zajęcia dla osób w wieku 14 do 18 lat z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym z rodzin z problemem alkoholowym. Cel: zmotywowanie do podjęcia legalnego zatrudnienia, ukazanie pozytywnych aspektów pracy i bycia niezależnym poprzez edukowanie oraz podnoszenie umiejętności społecznych i zawodowych. W spotkaniach młodzieży z psychologiem, terapeutą uzależnień, doradcą zawodowym, radcą prawnym itp. uczestniczyło 13 osób,

3) organizowaniu grup wsparcia, w tym:

- a) **„Akademia Świadomego Rodzica”** - zajęcia edukacyjno-terapeutyczne prowadzone przez specjalistów: psychologa, pedagoga, terapeutę uzależnień, prawnika, pracowników DAL. Radzenie sobie z problemami wychowawczymi w rodzinach dotkniętych uzależnieniem alkoholowym i innymi dysfunkcjami. W zajęciach uczestniczyło 46 osób,
- b) **„Dziarskie Babki”** – zajęcia mające na celu wsparcie i wypełnienie poczucia izolacji, wykluczenia społecznego, integracji międzypokoleniowej i rozwoju zainteresowań,

osób starszych; włączanie w prace wolontarystyczne. Działaniami objęto 33 osoby.

- 4) udzielanie porad w zakresie sprawowania władzy rodzicielskiej i przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i innych uzależnień.

4. Świadczenie pomocy rodzinie w ramach Lokalnego Centrum Wolontariatu.

Działania Lokalnego Centrum Wolontariatu, nakierowane na wspieranie rodzin w trudnej sytuacji życiowej, polegały m. in. na:

- 1) koordynowaniu pracy wolontariuszy w następujących programach:
 - a) „Starszy Brat- Starsza Siostra”(pomoc dzieciom zaniedbanym wychowawczo 19 par),
 - b) „Pogotowie Szkolne” (pomoc dzieciom w odrabianiu lekcji i nauce – 22 dzieci),
 - c) „Wnuczka- Babcia, Wnuczek - Dziadek”(pomoc osobom starszym i samotnym, integracja międzypokoleniowa – 7 par),
- 2) współorganizowaniu kampanii społecznej pn. „Otwórz Oczy - Stop Przemocy”, w tym przemocy stosowanej w rodzinach (ok. 450 osób),
- 3) prowadzeniu sekcji tematycznych z elementami profilaktyki dla dzieci zaniedbywanych w rodzinach (41 osób),
- 4) organizowaniu wypoczynku letniego i zimowego (alternatywne spędzanie czasu wolnego) dla 49 dzieci w trudnej sytuacji życiowej.

5. Organizowanie poradnictwa specjalistycznego: Zespół Doradztwa Rodzinnego.

Prowadzono Zespół Doradztwa Rodzinnego, w którym podczas 51 dyżurów udzielono 531 porad. Dyżury pełniono w każdy czwartek w godz. od 15.00 – 19.00 w budynku Ośrodka. Porad udzielali: prawnik, psycholog, pedagog, specjalista pracy socjalnej, psychoterapeuta d/s uzależnień, terapeuta d/s rodzin. Celem Zespołu było specjalistyczne wspomaganie osób i rodzin znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i wskazywanie możliwości rozwiązywania sytuacji kryzysowych, a w szczególności:

- wspieranie osób dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- diagnoza sytuacji konfliktowych w rodzinie i pomoc w wyborze sposobu ich rozwiązania,
- wskazanie możliwości korzystania z pomocy instytucjonalnej, dla wzmocnienia funkcji rodziny.

W ramach realizowanych zadań w Zespole w szczególności udzielano porad i konsultacji w zakresie:

- prawa rodzinnego i opiekuńczego,
- prawa karnego i cywilnego,
- zatrudnienia i bezrobocia,
- zabezpieczenia społecznego,
- ochrony praw lokatorów itp.

oraz świadczone pomoc psychologiczną i psychoterapeutyczną w rozwiązywaniu problemów osób i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka w rodzinie.

Strukturę porad udzielanych przez poszczególnych specjalistów ilustruje tabela.

Lp.	Specjalista	ROK 2016		ROK 2017		Dyna- mika w %
		Liczba dyżurów	Liczba porad	Liczba dyżurów	Liczba porad	
1	2	3	4	5	6	7(6:4)
1.	Prawnik	50	434	49	390	89,9
2.	Pedagog społeczny	16	7	17	7	100
3.	Psycholog	16	13	18	20	153,8
4.	Specjalista ds. przemocy i mediacji w rodzinie/Terapeuta d/s rodzin	16	13	17	31	238,5
5.	Psychoterapeuta ds. uzależnień	44	10	42	15	150
6.	Specjalista Pracy Socjalnej	28	45	30	48	106,7
7.	Specjalista Pracy Socjalnej	23	35	20	20	57,1
	Ogółem	51	557	51	531	95,3

Koszt realizacji zadania w 2017 r. wyniósł **48.902,45 zł**,

6. Zapobieganie zjawisku niedożywienia w rodzinach; realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W ramach poprawy sytuacji życiowej rodzin, które z uwagi na trudną sytuację materialną mogą być narażone na doświadczanie zjawiska głodu realizowano Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Szczególną uwagę objęto dzieci, osoby samotne, chore i niepełnosprawne.

1) celem programu było:

- wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym,
- długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia,
- upowszechnienie zdrowego stylu żywienia,
- poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach,
- rozwój w gminach bazy żywieniowej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży,

2) pomoc w zakresie dożywiania przyznawano nieodpłatnie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnych warunkach, jeżeli dochód na osobę nie przekraczał 150 % kryterium dochodowego wg art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej, tj. odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej 951,00 zł,
- dla osoby w rodzinie 771,00 zł,

- 3) realizując powyższy Program udzielono pomocy 1094 osobom. Sytuację w tym zakresie ilustruje tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Osoby objęte programem					
		Dzieci do rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej		Uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej		Pozostałe osoby otrzymujące pomoc	
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Liczba osób objętych programem ogółem.	192	186	271	260	713	665
2.	Liczba osób korzystających z posiłku,	112	114	226	221	67	57
3.	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego (pomoc pieniężna)	0	0	0	0	0	0
4.	Liczba osób korzystających z świadczeń rzeczowych (bony)	164	162	236	224	663	615

- 4) koszty realizacji programu przedstawiają się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2016 w zł	Rok 2017 w zł	Dynamika w %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	Koszt programu ogółem w zł w tym:	640.150,37	741.722,34	115,9
	- środki własne,	279.491,85	320.378,34	114,6
	- środki z budżetu państwa.	360.658,52	421.344,00	116,8
2.	Udział budżetu Miasta Kościana w finansowaniu programu.	43,7 %	43,2%	98,8

Program realizowano na podstawie umowy zawartej pomiędzy Wojewodą Wielkopolskim a Burmistrzem Miasta Kościana. Posiłki dla potrzebujących wydawano w przedszkolach, szkołach, w Domu Dziennego Pobytu oraz dostarczano osobom starszym, chorym do miejsca zamieszkania w ramach usług opiekuńczych. W 2017 r. wydano 48.019 posiłków. Średni koszt jednego posiłku wynosił 4,22 zł (rok 2016 – 4,14 zł). Z jednego gorącego posiłku skorzystało:

- w przedszkolach dzieci 114,
 - w szkołach dzieci i młodzieży 221,
 - w Domu Dziennego Pobytu osób 57.
- Ponadto udzielono pomocy rzeczowej (bony towarowe) 974 osobom.

7. Finansowanie kosztów systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ww. ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka. W 2017 r. Ośrodek poniósł wydatki z tego tytułu w wysokości 135.623,08 zł, tj. o 29.687,00 zł więcej, aniżeli w roku 2016 (dynamika 128,02 %). Opłaty wnoszono za pobyt w rodzinie zastępczej za 29 dzieci. Struktura wnoszonych opłat:

- 10 % kosztów utrzymania za 0 dzieci,
- 30 % kosztów utrzymania za 8 dzieci,
- 50 % kosztów utrzymania za 17 dzieci.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. w rodzinach zastępczych przebywało 25 dzieci.

8. Realizacja „Programu wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2018”.

Prowadzone w 2017 r. działania wpisują się w założenia „Programu wspierania rodziny w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 -2018” i w sposób bezpośredni przyczyniają się do realizacji celów strategicznych Programu.

1) Cel 1. „Wzmacnianie bezpieczeństwa socjalnego i wspieranie rodziny”:

- a) sprawne diagnozowanie problemów w rodzinach (str.7),
- b) pomoc asystenta rodziny (pkt V.2, str. 22),
- c) organizacja posiłków dla dzieci z rodzin ubogich(pkt V.6, str. 25),
- d) sprawne udzielanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (pkt IV.4, str.12-14).

2) Cel.2. „Wspomaganie edukacji dziecka i wspieranie organizowania różnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci”

- a) organizowanie dzieciom czasu wolnego (pkt VII.3,2), str. 39 - 41),
- b) wyrównywanie szans edukacyjnych wszystkich dzieci (pkt VII.3,2), str. 39 - 41),
- c) organizowanie festynów, imprez integrujących rodzinę (pkt VII.3,2), str. 39 - 41).

3) Cel 3. „Promowanie wartości rodziny i umacnianie więzi jej członków”

- a) umacnianie więzi rodzinnych poprzez międzypokoleniową wymianę doświadczeń (pkt VII.3,1), str.37-38)
- b) organizowanie festynów, imprez integrujących rodzinę(pkt VII.3,1,2), str.37-41)

4) Cel 4. „Profilaktyka i zapobieganie zjawiskom dysfunkcji społecznych”

- a) monitorowanie sytuacji dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych i podejmowanie działań socjoterapeutycznych (pkt V.1.”Prowadzenie placówki wsparcia dziennego: Świetlica Socjoterapeutyczna” (str.20-22),
- b) powszechniejsza pomoc asystenta rodziny (pkt V.2. str.22),
- c) informowanie o miejscach pomocy poprzez kampanie informacyjne (pkt VII.3.20), str. 40),

- d) organizowanie szkoleń dla pracowników wspierających rodziny dysfunkcyjne, podnoszenie ich kwalifikacji. W 13 szkoleniach uczestniczyło 23 pracowników.

VI. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO RODZINY NA PODSTAWIE USTAW SZCZEGÓLNYCH.

1. Prowadzenie postępowań w sprawie świadczenia wychowawczego „Program Rodzina 500 +”.

- 1) celem programu jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dzieci do 18 roku życia, opieki nad nimi i zaspokojeniem potrzeb życiowych,
- 2) zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2017 r., poz. 1851), na podstawie zarządzenia Nr 184/16 Burmistrza Miasta Kościana w sprawie realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego postępowania w sprawie świadczenia wychowawczego prowadził Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie. Rok 2017 był pierwszym, pełnym rokiem ustalania i wypłacania świadczenia wychowawczego,
- 3) kontynuacja Programu wymagała zastosowania rozwiązań organizacyjnych i formalno – prawnych, zapewniających właściwą obsługę zadania. Podjęte działania dotyczyły:
 - a) zatrudnienia dwóch dodatkowych osób w okresie nasilenia prac związanych z nowym okresem zasiłkowym (na podstawie umów cywilno-prawnych),
 - b) przeprowadzenia akcji informacyjnej dla mieszkańców miasta Kościana, która objęła:
 - wydanie ulotki o sposobie realizacji świadczenia wychowawczego,
 - zamieszczenie na stronie internetowej stosownej informacji oraz wniosków do pobrania,
 - bieżącą aktualizację i nadzór programu informatycznego, stosowanego przy obsłudze świadczenia wychowawczego.
- 4) sytuację w zakresie realizacji świadczenia wychowawczego w 2017 r. ilustruje tabela.

L.P.	TEMAT	LICZBA	WSKAŹNIK w %
1	2	3	4
1.	Liczba przyjętych wniosków w tym: 1) w formie papierowej, 2) w formie elektronicznej	1.938 1.525 413	 78,7 21,3
2.	Liczba wydanych decyzji , w tym: 1) przyznających prawo do świadczenia, 2) odmawiających prawa do świadczenia, 3) inne (uchylenia, zmiany, umorzenia)	2.022 1.788 77 157	 88,4 3,8 7,8
3.	Wskaźnik realizacja wniosków przyznających. (w.2.1 : w.1)		92,3
4.	Średnia liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia , w tym: 1) z dzieckiem niepełnosprawnym,	1.569 110	
5.	Liczba dzieci otrzymujących świadczenie (średnio w roku)	2.325	
6.	1) liczba dzieci w mieście Kościanie w wieku 0-18 lat,	4.258	

	2) liczba dzieci otrzymujących świadczenie, 3) wskaźnik dzieci otrzymujących świadczenie (w.2: w.1)	2.325	54,6
7.	Liczba dzieci otrzymujących świadczenie, w tym: 1) w formie pieniężnej, 2) w formie rzeczowej (zakup usług)	2.325 2.321 4	99,8 0,2
8.	Liczba wypłaconych świadczeń	27.849	

5) sytuację w zakresie finansowania świadczenia wychowawczego przedstawiono poniżej.

L.P.	RODZAJ WYDATKU	WARTOŚĆ W ZŁ	FINANSOWANIE		
			DOTACJA WUW	BUDŻET MIASTA	WSKAŹ, %
1	2	3	4	5	6(4:3)
1.	Wypłacone świadczenia	13.869.974,10	13.869.974,10	0,00	100,0
2.	Koszty obsługi programu,	207.708,48	207.708,48	0	100,0
3.	R A Z E M	14.077.682,58	14.077.682,48	0	100

6) dodatkowe informacje, dotyczące realizacji Programu „Rodzina 500 +”:

- w 2017 r. przyjęto 1938 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, a programem objęto średnio 1569 rodzin.
- zgodnie z oczekiwaniami klientów wnioski realizowane były w kolejności składania (niezależnie od stopnia ich złożoności lub trudności w weryfikowaniu danych),
- realizacja Programu przebiegała bez istotnych zakłóceń i przeszkód,
- wszystkie decyzje wydano z zachowaniem procedur i terminów przewidzianych w ustawie o pomocy państwa w wychowaniu dzieci oraz ustawie kodeks postępowania administracyjnego,
- najwyższa kwota miesięcznej wypłaty z tytułu świadczenia wychowawczego, przyznana jednej rodzinie, wyniosła 3.000,00 zł i dotyczyła 6 dzieci.

2. Realizacja zadań związanych ze świadczeniami rodzinnymi i funduszem alimentacyjnym.

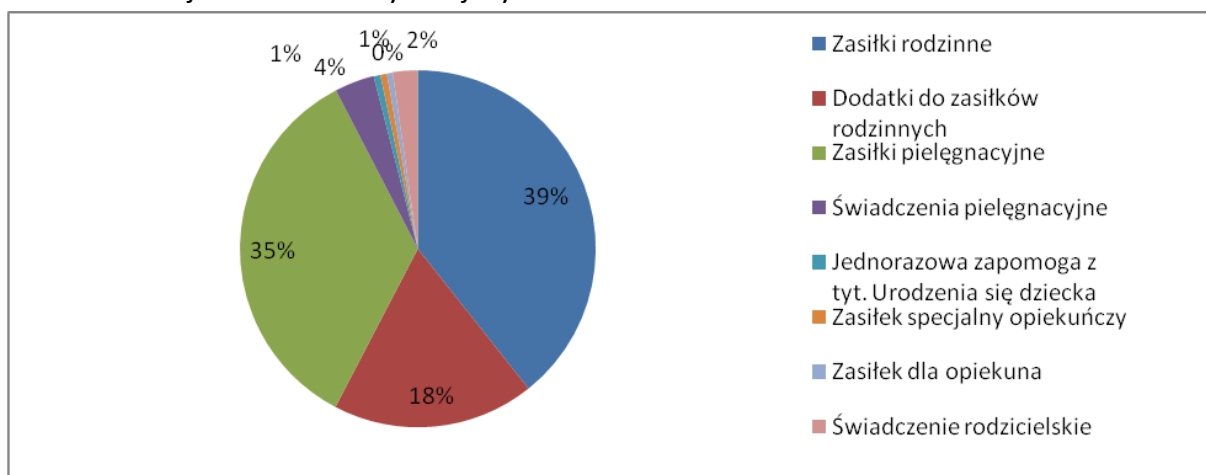
- zadania związane z przyznawaniem oraz wypłatą świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego realizowane były przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie zgodnie z:
 - ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. , poz. 1952 ze zm.),
 - ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. , poz. 2092 ze zm.),
 - ustawą z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860),
 - ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2017 r., poz. 489 ze zmianami) jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, finansowane z budżetu państwa,

- 2) w ramach realizacji powyższych zadań Sekcja Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego podejmowała następujące działania:
- a) przyjmowano wnioski, ustalano prawo do świadczeń, przygotowywano decyzje administracyjne i wypłacano należne świadczenia,
 - b) wdrażano postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych,
- 3) ustawa o świadczeniach rodzinnych ustala prawo do:
- a) zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego jeżeli:
 - dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 674,00 zł,
 - dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekraczał kwoty 764,00 zł,
 gdy w rodzinie jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności,
 - b) zasiłku pielęgnacyjnego, przyznawanego niezależnie od uzyskiwanych dochodów i wypłacanego dzieciom niepełnosprawnym i osobom legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w kwocie 153,00 zł,
 - c) świadczenia pielęgnacyjnego, przyznawanego niezależnie od uzyskiwanych dochodów i wypłacanego osobom rezygnującym z zatrudnienia w celu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną w kwocie 1.406,00 zł,
 - d) jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w kwocie 1.000,00 zł,
 - e) specjalnego zasiłku opiekuńczego w kwocie 520,00 zł,
 - f) zasiłku dla opiekuna w kwocie 520,00 zł,
 - g) świadczenia rodzicielskiego 1.000,00 zł,
 - h) jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu w kwocie 4000,00 zł,
- 4) **system zabezpieczenia społecznego rodzin**, realizowany w 2017 r. w formie zasiłków rodzinnych i funduszu alimentacyjnego objął średnio miesięcznie 1596 rodzin. Wartość świadczeń wypłaconych z powyższych tytułów wyniosła **8.280.503,00 zł**, w tym:
- a) z tytułu świadczeń rodzinnych 7.251.553,00 zł,
 - b) z tytułu funduszu alimentacyjnego 1.028.950,00 zł.
- 5) koszty obsługi zadania wyniosły 273.449,00 zł, z czego kwotę 240.808,00 zł (88,0 %) sfinansowano z dotacji przekazanych przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki. Wartość zadania w kwocie 32.641,00 zł sfinansowano z budżetu miasta Kościana (12 %).

Strukturę świadczeń ilustruje tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Dynamika w %
1	2	4	5	6 (5:4)
1.	Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych ogółem, w tym: 1) zasiłki rodzinne, 2) dodatki do zasiłków rodzinnych z tytułu: urodzenia dziecka, nad dzieckiem w urlopie wychow., samotnego wychowywania dziecka, utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego ,rozpoczęcia roku szkolnego, nauki poza miejscem zamieszkania, wychowywania trzeciego i więcej dzieci, 3) zasiłki pielęgnacyjne, 4) świadczenia pielęgnacyjne, 5) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, 6) specjalny zasiłek opiekuńczy, 7) zasiłek dla opiekuna, 8) świadczenie rodzicielskie 9) jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka „Za życiem”	34.183 13.983 5.888 11.863 1.186 234 181 242 606 -	35.166 13.832 6.435 12.218 1.269 212 211 183 798 8	102,9 99,0 109,3 103,0 107,0 90,60 116,60 75,70 131,70 -
2.	Wartość wypłaconych świadczeń rodzinnych ogółem w zł, w tym: 1) zasiłki rodzinne, 2) dodatki do zasiłków rodzinnych, 3) zasiłki pielęgnacyjne, 4) świadczenia pielęgnacyjne, 5) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, 6) specjalny zasiłek opiekuńczy, 7) zasiłek dla opiekuna, 8) świadczenie rodzicielskie 9) jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka „Za życiem”	6.673.106 1.545.977 767.470 1.815.039 1.535.847 234.000 93.704 124.280 556.789 -	7.251.553 1.574.062 860.670 1.869.354 1.773.917 212.000 108.813 94.707 726.030 32.000	108,70 101,90 112,20 103,0 115,50 90,60 116,20 76,20 130,40

Strukturę wypłat związanych z realizacją świadczeń zabezpieczenia społecznego w 2017 r. ilustruje zamieszczony niżej wykres.

- 6) realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do pomocy z funduszu alimentacyjnego w 2017 r. podejmowano działania zmierzające do aktywizacji zawodowej dłużników alimentacyjnych, poprzez współpracę z Komornikiem Sądu Rejonowego, Powiatowym Urzędem Pracy oraz windykacji wypłaconych świadczeń alimentacyjnych. W wyniku tych działań dłużnicy alimentacyjni dokonali zwrotu wypłaconych z budżetu państwa należności w kwocie 279.691,00 zł (łącznie z dłużnikami innych gmin) tj. o 21.253,61 zł więcej, aniżeli w roku 2016. Kwota ta podlegała podziałowi, z czego do budżetu miasta Kościana wpłynęła kwota 90.397,00 zł tj. o 7.101,00 zł więcej, aniżeli w roku 2016.

Sytuację w zakresie obsługi funduszu alimentacyjnego ilustruje tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Dynamika w %
1	2	4	5	6 (5 : 4)
1.	Liczba rodzin uprawnionych do wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego.	139	134	96,4
2.	Liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.	2.758	2.572	93,2
3.	Kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.	1.101.690	1.028. 950	93,4
4.	Kwota zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyegzekwowana od dłużników alimentacyjnych.	258.437,39	279.691,00	108,2
5.	Kwota zaliczek wyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych.	22.712,35	12.426,27	54,7
6.	Liczba dłużników alimentacyjnych.	420	461	110,0

3. Prowadzenie postępowań w sprawach pomocy materialnej dla uczniów; edukacyjna opieka wychowawcza.

- 1) na podstawie:
 - a) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r., poz. 2198 ze zmianami),
 - b) uchwały Nr XVII/172/12 Rady Miejskiej Kościan z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie upoważnienia dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie do prowadzenia postępowania w sprawach świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym,
- 2) zgodnie z „Regulaminem udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta Kościana”, podejmowano następujące działania:
 - a) przyjmowano wnioski o przyznanie stypendium,
 - b) sprawdzano wnioski pod względem poprawności formalnej,
 - c) kwalifikowano uczniów do grup dochodowych,
 - d) rozpatrywano sytuację materialną uczniów kwalifikowanych do stypendium,
 - e) wydawano decyzje administracyjne przyznające lub odmawiające stypendium,
 - f) sporządzano listy wypłat,
 - g) wypłacano stypendia uczniom,
- 3) w roku 2017 sytuacja w zakresie wypłaty stypendiów kształtowała się następująco:
 - a) liczba uczniów, na które złożono wnioski 125
 - b) minimalna kwota wypłaconego stypendium 124,00 zł,
 - c) maksymalna kwota wypłaconego stypendium 248,00 zł,
- 4) przyznane stypendia:
 - a) w okresie od stycznia do czerwca 2017 r. stypendia przyznano **59** uczniom na kwotę **37.891,00 zł**,
 - b) w okresie od września do grudnia 2017 r. stypendia przyznano **50** uczniom na kwotę **22.311,00 zł**,
- 5) ponadto w roku 2017 przyznano i wypłacono zasiłek szkolny 6 uczniom o wartości ogólnej 3.720,00 zł. Kwota zasiłku wynosiła 620,00 zł na dziecko,
- 6) koszt realizacji zadania wyniósł **60.095,04 zł**.

VII. REALIZACJA INNYCH ZADAŃ POLITYKI SPOŁECZNEJ.

1. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- 1) na podstawie art. 9 a ust. 9 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.) Ośrodek prowadził obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) obsługa organizacyjno-techniczna Zespołu polegała na:
 - a) przyjmowaniu zawiadomienia o przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie na podstawie dokumentu pn. „Niebieska karta”,

- b) organizowaniu pracy Zespołu i Grup Roboczych (zawiadomienia o spotkaniach, przygotowanie zarządzeń o powołaniu Grup Roboczych, zapewnienie warunków lokalowych do spotkań itp.),
- c) prowadzeniu dokumentacji Zespołu i Grup Roboczych (listy obecności, protokoły spotkań oraz pozostała dokumentacja),
- 3) wydatki ponoszone w związku z pracami Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych pokrywane są z budżetu Gminy Miejskiej Kościan w części pozostającej w dyspozycji dyrektora Ośrodka. W 2017 r. **koszt obsługi** Zespołu Interdyscyplinarnego wyniósł **59.730,98 zł** i był wyższy od kosztu z roku 2016 o 7.322,93 zł,
- 4) szczegółowe informacje dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w 2017 r. obsługiwanych przez Ośrodek zawarte zostały w „Sprawozdaniu z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Kościanie oraz Grup roboczych za rok 2017”.

2. Prowadzenie spraw związanych z przyznawaniem i wypłatą dodatków mieszkaniowych oraz dodatku energetycznego.

- 1) zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 180) oraz na podstawie uchwały Nr XX/198/04 Rady Miejskiej Kościana z dnia 29 stycznia 2004 r. w sprawie obniżenia wskaźników procentowych wpływających na wysokość dodatku mieszkaniowego w Ośrodku prowadzono obsługę klientów w zakresie przyjmowania wniosków, przyznawania prawa do dodatku mieszkaniowego oraz wypłaty świadczeń,
- 2) dodatek mieszkaniowy przysługuje po spełnieniu łącznie:
 - a) kryterium „metrażowego” tj. gdy powierzchnia mieszkaniowa nie przekracza w przypadku:

Lp.	Liczba osób	Powierzchnia
1.	Gospodarstwa 1- osobowego	45,5 m ²
2.	Gospodarstwa 2 - osobowego	52,0 m ²
3.	Gospodarstwa 3 - osobowego	58,5 m ²
4.	Gospodarstwa 4 - osobowego	71,5 m ²
5.	Gospodarstwa 5 - osobowego	84,5 m ²
6.	Gospodarstwa 6 - osobowego	91,0 m ²
7.	Gospodarstwa 7 - osobowego	97,5 m ²
8.	Gospodarstwa 8 - osobowego	104,0 m ²
9.	Gospodarstwa 9 - osobowego	110,5 m ²
10.	Gospodarstwa 10 - osobowego i więcej	117,0 m ²

po zastosowaniu 30 % zwiększenia, przewidzianego ustawą,

- b) kryterium dochodowego obowiązującego od 01.01.2017 r. do 28.02.2017 r.
 - dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby w rodzinie nie może przekroczyć 125 % najniższej emerytury, czyli 1.103,20 zł,
 - dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby samotnej nie może przekroczyć 175 % najniższej emerytury, czyli kwoty 1.544,48 zł.

Najniższa emerytura od 01.01.2017 r. do 28.02.2017 r. wynosiła 882,56 zł.

- c) kryterium dochodowego obowiązującego od 01.03.2017 r. do 31.12.2017 r.
- dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby w rodzinie nie może przekroczyć 125 % najniższej emerytury, czyli 1.250,00 zł,
 - dochód uprawniający do uzyskania dodatku w przypadku osoby samotnej nie może przekroczyć 175 % najniższej emerytury, czyli kwoty 1.750,00 zł.

Najniższa emerytura od 01.03.2017 r. wynosiła 1.000,00 zł,

- 3) w roku 2017 maksymalna kwota dodatku mieszkaniowego wynosiła **702,88 zł**, a minimalna kwota dodatku wyniosła **20,27 zł**,
- 4) sytuacja w zakresie przyznawania dodatków mieszkaniowych w 2017 r. kształtowała się następująco:
- a) pomocą objęto 756 gospodarstw domowych, których struktura przedstawia się następująco:

L.p.	Liczba osób w gospodarstwie	Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych		
		Rok 2016	Rok 2017	Dynamika w %
1	2	3	4	5 (4:3)
1.	1	197	196	99,5
2.	2	151	150	99,3
3.	3	181	148	81,8
4.	4	169	163	96,4
5.	5	75	69	92,0
6.	6 i więcej	39	30	76,9
	X	812	756	93,1

- b) inne wielkości, charakteryzujące realizację zadań w zakresie obsługi dodatków mieszkaniowych:

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Dynamika w %
1	2	3	4	5
1.	Liczba przyjętych wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego.	884	796	90,0
2.	Liczba wydanych decyzji w tym:	884	796	90,0
	- przyznające dodatek,	812	756	93,1
	- odmowne,	38	36	94,7
	- inne	34	4	11,8
3.	Liczba wypłaconych świadczeń ogółem w tym:	4814	4565	94,8
	- w mieszkaniowym zasobie gminnym,	1235	1217	98,5
	- w mieszkaniowym zasobie spółdzielczym,	1084	980	90,4
	- w pozostałym	2495	2368	94,9

4.	Kwota dodatku:			
	- minimalna,	17,62	20,27	115,0
	- maksymalna	694,75	702,88	101,2
5.	Wartość wypłaconych dodatków	1.091.657,13	1.048.739,09	96,1

- 5) w toku prac związanych z realizacją dodatków mieszkaniowych wydano 36 decyzji odmownych z uwagi na:
- brak przesłanek ustawowych (przekroczenie kryterium „dochodowego” lub „metrażowego”),
 - niskie koszty utrzymania mieszkania, przy odpowiednio wysokich dochodach,
 - ustalenie wysokości dodatku mieszkaniowego na poziomie niższym od 2 % najniższej emerytury (w takim przypadku, zgodnie z ustawą dodatek nie przysługuje),
- 6) ponadto wydano 30 decyzji wstrzymujących z czego 29 z uwagi na zmianę lokalu mieszkalnego, a 1 w związku ze zgonem wnioskodawcy,
- 7) dodatkowo 2 sprawy pozostawiono bez rozpatrzenia z uwagi na braki formalne we wnioskach. Umorzono postępowanie w 2 przypadkach z powodu wycofania wniosku,
- 8) w ramach racjonalizacji gospodarowania środkami publicznymi w 2017 r. przeprowadzono 10 wywiadów środowiskowych, w celu uwiarygodnienia danych zawartych we wnioskach,
- 9) na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. o prawie energetycznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 220 ze zm.) **Ośrodek prowadził obsługę dodatku energetycznego**, który przysługuje „odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej”, tzn. osobie:
- będącej stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej,
 - zamieszkującej w miejscu dostarczania energii,
 - otrzymującej dodatek mieszkaniowy,
- 10) wypłata dodatku energetycznego jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, realizowanym przez Gminę ze środków budżetu państwa,
- 11) w roku 2017 dodatek energetyczny wypłacono 71 rodzinom na **kwotę 6.442,83 zł.**

3. Rozwijanie form aktywizacji społecznej i zawodowej.

W 2017 r. rozwijano i wzbogacano te formy pomocy, które wprowadzono w Ośrodku w latach poprzednich. Ich celem było stworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla osób z grup szczególnego ryzyka, czyli zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ideą działań było zachęcanie klientów do aktywności zawodowej i społecznej oraz wspieranie ich w wysiłkach, zmierzających do samodzielnego zaspokajania niezbędnych potrzeb.

Powyższe zadania realizuje:

1) Klub Integracji Społecznej.

Celem Klubu jest udzielanie wsparcia osobom w trudnej sytuacji życiowej; odbudowywanie i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej. Działania Klubu nakierowane zostały na:

- reintegrację zawodową (motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych),

- b) kształtowanie poczucia odpowiedzialności i obowiązkowości poprzez regularny udział w zajęciach Klubu,
- c) podnoszenie wiedzy, umiejętności w zakresie radzenia sobie z codziennymi problemami poprzez zajęcia warsztatowe, samokształcenie, grupy samopomocowe,
- d) nabywanie nowych umiejętności,
- e) przygotowanie do powrotu na rynek pracy poprzez warsztaty z zakresu aktywnego poruszania się na rynku pracy.

W okresie sprawozdawczym cele Klubu realizowano w formie działań edukacyjno-aktywizujących, poradnictwa i samokształcenia.

Szczegółowe informacje, dotyczące działań podejmowanych w Klubie Integracji Społecznej na rzecz wspierania rodziny przedstawiono w dziale V.3(str.23).

Pozostałe zadania, realizowane w 2017 r. ilustruje tabela.

L.p.	Grupa działań	Rodzaj działań	Liczba osób/spotkań
1.	EDUKACJA SPOŁECZNO – ZAWODOWA.	1. Aktywizacja zawodowa – przekazywanie ofert pracy, pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, umożliwienie skorzystania z Internetu, organizowanie spotkań z pracodawcami. Liczba osób skierowanych do pracy. 2. Organizacja prac społecznie – użytecznych (dostarczanie korespondencji OPS na terenie miasta Kościana). 3. „Klub Młodzieżowy” – działania opisano w rozdziale V „Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny”.	230 osób 227 12 osób 13 osób
2.	ORGANIZOWANIE SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ (OSL).	1. Praca z mieszkańcami budynków socjalnych przy ul. Gostyńskiej: spotkania obywatelskie z mieszkańcami na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej. 2. Działania partnerskie pracowników OPS, Komendy Powiatowej Policji, Miejskiego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej i Dróg oraz mieszkańców nakierowane na kształtowanie prawidłowych postaw mieszkańców budynków socjalnych. 3. Rozwijanie umiejętności zawodowych. 4. Zorganizowanie prac porządkowych przez mieszkańców na terenie placu zabaw oraz pomalowanie klatki mieszkalnej – klatki „B” przez mieszkańców. 5. Pozyskanie choinki i przeprowadzenie warsztatów ozdób choinkowych dla społeczności lokalnej z ulicy Gostyńskiej, posadzenie i udekorowanie drzewka przez mieszkańców (listopad – grudzień 2017).	7 spotkań
3.	GRUPY WSPARCIA.	1. „Akademia Świadomego Rodzica” 2. „Dziarskie Babki” Działania opisano w rozdziale V „Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny”.	46 osób 33 osoby
4.	PORADNICTWO.	Porady pracownika socjalnego KIS , udzielone w zależności od zgłaszanej potrzeby, dotyczyły m.in.: ✓ pomocy w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, ✓ udzielania informacji osobom bezrobotnym i poszukującym pracy,	40 osób

		✓ porad z zakresu obsługi komputera, ✓ porad w zakresie sprawowania władzy rodzicielskiej, ✓ porad w zakresie sporządzania pism urzędowych, ✓ pomocy w przesyłaniu dokumentów aplikacyjnych online, ✓ pomocy w szukaniu instytucji pomagających narkomanom.	
5.	SAMO - KSZTAŁCENIE	1. Zajęcia komputerowe dla seniorów. Cel: nabycie i ćwiczenie nowych umiejętności, przeciwdziałanie wykluczeniu osób starszych z dostępu do nowoczesnych narzędzi komunikacyjnych oraz rozwijanie kontaktów międzyludzkich. 2. Indywidualne korzystanie z mini pracowni komputerowej. 3. Nauka języka angielskiego dla osób nieaktywnych zawodowo. 4. Nauka języka angielskiego dla seniorów.	17 osób 6 osób/ 40 razy 8 osób 8 osób
6.	WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZA-RZĄDOWYMI	Spotkanie Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych „Razem Łatwiej” i firmy ”Top-Team TT”	6 razy/ 2 organizacje
7.	PROGRAM AKTYWIZACJA I INTEGRACJA (PAI)	1. Pomoc osobom bezrobotnym, korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej, znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej, oddalonych od rynku pracy z powodu braku kwalifikacji, deficytu umiejętności zawodowych i społecznych oraz innych barier utrudniających podjęcie zatrudnienia i właściwe funkcjonowanie w środowisku. Program obejmował: a) blok aktywizacji zawodowej (10 godz. tygodniowo w formie prac społecznie użytecznych: dostarczanie korespondencji, prace porządkowe), b) blok integracji społecznej (10 godz. tygodniowo: komunikacja werbalna i niewerbalna, narzędzia efektywnej komunikacji, współpraca w zespole, motywacje i cele, autoprezentacja i budowanie wizerunku, metody poszukiwania pracy, przygotowanie dokumentów aplikacyjnych oraz przygotowanie do procesu rekrutacji. Okres realizacji: wrzesień- październik 2017 rok. Po zakończeniu realizacji Programu jeden z uczestników znalazł zatrudnienie. 2. Organizowano prace społecznie użyteczne dla osób długotrwale bezrobotnych bez prawa do zasiłku. Praca polegała na doręczaniu korespondencji Ośrodka na terenie miasta Kościana. Bezrobotny otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 8,10 zł za godzinę. Prace organizowano w porozumieniu ze Starostwem Powiatowym, finansującym 60 % kosztów realizacji zadania. Wartość prac finansowanych przez miasto Kościan wyniosła 5.099,76 zł.	11 osób 8 osób
8.	PROJEKT „TĘCZA”	Działania opisano w rozdziale V „Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny”.	47 osób

2) **Lokalne Centrum Wolontariatu.**

Celem działania Lokalnego Centrum Wolontariatu jest pobudzanie aktywności lokalnej i angażowanie społeczności miasta Kościana do współuczestniczenia w rozwiązywaniu niektórych problemów społecznych, a przede wszystkim wspieranie osób, które z różnych przyczyn nie radzą sobie z pokonywaniem problemów życiowych. Dotyczy to w szczególności dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, mających trudności w nauce, młodzieży w wieku 15 – 25 lat, mającej problemy z prawidłowym funkcjonowaniem w społeczności, osób starszych i samotnych, potrzebujących wsparcia w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, osób niepełnosprawnych. Działania Centrum nakierowano na:

- a) pracę na rzecz instytucji pomocowych,
- b) świadczenie pomocy niepełnosprawnym,
- c) współpracę z rodzicami i wychowawcami na rzecz dzieci zaniedbanych edukacyjnie,
- d) organizowanie form wsparcia i poradnictwa dla rodzin dotkniętych chorobą alkoholową czy narkomanią,
- e) współpracę z instytucjami publicznymi i stowarzyszeniami w zakresie kształtowania właściwych warunków i postaw dla niesienia pomocy najłabszym i cierpiącym,
- f) organizowanie działalności sportowej i kulturalno-oświatowej dla dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych itp.

W bazie danych Centrum Wolontariatu na dzień 31 grudnia 2017 r. zarejestrowanych było 171 wolontariuszy.

W roku 2017 Centrum Wolontariatu pełniło rolę inicjatora, organizatora lub koordynatora działań opisanych szczegółowo w tabeli.

L p.	Grupa działań	Rodzaj działań	Liczba uczest.
1.	SZKOLENIOWA	1. Przeprowadzono szkolenia i kursy podnoszące uprawnienia wolontariuszy, w tym: • „Wolontariat w pierwszych krokach” (1 szkolenie), 24 • realizacja programu „Bajkowy Szpital” (1 szkolenie), 17 • Szkolenie z zakresu profilaktyki uzależnień (1 szkolenie), 9 • Szkolenie przygotowujące do programu Starszy Brat Starsza Siostra (7 spotkań) 9 2. Zorganizowano 6 spotkań promujących wolontariat, dla uczniów I Liceum Ogólnokształcącym im. O. Kolberga w Kościanie. 146 3. Przeprowadzono 1 spotkanie promocyjno – informacyjne w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościanie. 7 4. W ramach projektu KAWA (Kościańska Akademia Wolontariatu i Aktywności) odbyły się szkolenia: • Warsztaty Integracyjne (3 spotkania) 24 • Warsztaty Liderские (10 spotkań) 10 • Warsztaty Plastyczne (3 spotkania) 10 • Warsztaty Fotograficzne (3 spotkania) 11 • Szkolenie na Animatora Zabaw 24	

		• Szkolenie z konstruowania budżetu • Szkolenie na Koordynatora Pracy Wolontariuszy w Organizacjach i Instytucjach • Szkolenie z motywacji na wyjeździe integracyjno – motywacyjnym • Warsztaty „Kto to jest Wolontariusz?” – warsztaty dla dzieci z kościańskich przedszkoli samorządowych (4 grupy) 5. Przeprowadzono 5 spotkań promocyjno – informacyjnych w ramach projektu KAWA (Uniwersytet III Wieku, Powiatowy Urząd Pracy, Klub Integracji Społecznej, Lokalne Centrum Wolontariatu, Klub Seniora).	21 15 24 90 128
2.	KOORDYNACYJNA	1. Koordynowano pracę wolontariuszy w następujących programach: • „Starszy Brat- Starsza Siostra” (pomoc dzieciom zaniedbywanym wychowawczo), • „Wolontariat w przedszkolu” (pomoc wychowawcom w czynnościach opiekuńczych), • „Pogotowie Szkolne” (pomoc dzieciom w odrabianiu lekcji i nauce), • „Wnuczka- Babcia, Wnuczek- Dziadek”(pomoc osobom starszym i samotnym), • „Bajkowy Szpital” (animowanie czasu wolnego dzieciom przebywającym w szpitalu), • „Przyjaciel na Jesień” – Oddział Paliatywny kościańskiego szpitala. 2. Uczestniczono w 19 akcjach społecznych, wspierając instytucje oraz organizacje pozarządowe z terenu Kościana. 3. Pomagano osobom prywatnym w trudnych sytuacjach życiowych. 4. Praca w organizacjach pozarządowych w ramach projektu KAWA	19 par 11 43 7 par 12 6 176 3 24
3.	ORGANIZACYJNA	1. Realizowano cotygodniowe spotkania w ramach sekcji tematycznych (muzyczna, taneczna, plastyczna, kulinarna) w Klubie Wolontariusza. 2. Zorganizowano: • wyjazd na Targi Edukacji i Pracy do Gimnazjum w Starych Oborzyskach, • wyjazdy kulturalno – edukacyjno- przyrodnicze dzieci z rodzin objętych wsparciem Centrum Wolontariatu (15 razy), • kampanię społeczną „Wolontariusze ...z sercem w koszyczku”, • kampanię społeczną „Wolontariusze...z świąteczną kołędą”. 3. Uczestniczono w organizowaniu kampanii społecznej „Otwórz Oczy - Stop Przemocy” skierowanej do społeczności lokalnej Kościana, w tym do uczniów wszystkich kościańskich szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, współorganizacja happeningu „Otwórz oczy-Stop Przemocy” 4. Sekcje zimowe i letnie: formy spędzania czasu wolnego z elementami profilaktyki. 5. Inicjatywy organizowane w ramach projektu” KAWA”:	41 4 302 52 43 450

		• Festyn rodzinny „Królewska Zabawa” w Ośrodku Rehabilitacyjnym dla Dzieci i Młodzieży, • Inicjatywa prozdrowotna „Jedź zdrowo, Żyj zdrowo”, • Inicjatywa „Rodzinne Andrzejki”, • Inicjatywa „Mikołajki pełne radości”.	ok.100
		6. Organizacja Dnia Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu w ramach projektu” KAWA”.	ok.100
		7. Organizacja wyjazdu integracyjno – motywacyjnego dla Wolontariuszy w ramach projektu” KAWA”.	ok.100
			ok.120
			ok.400
			24
4.	INICJATORSKO-INNOWACYJNA	Udział w ogólnopolskim konkursie „Barwy Wolontariatu” – wyróżniona została grupa wolontariuszy projektu „KAWA”(Kościańska Akademia Wolontariatu i Aktywności).	

Prowadzone w 2017 r. formy aktywizacji społecznej wpisują się w założenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miejskiej Kościan na lata 2016 -2025” i bezpośrednio przyczyniają się do realizacji zadań z zakresu wspierania rodzin w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobiegania wykluczeniu społecznemu i aktywizacji osób starszych.

Działania Klubu Integracji Społecznej i Centrum Wolontariatu, nakierowane na zapobieganie lub łagodzenie negatywnych skutków problemu alkoholowego w rodzinach, finansowano ze środków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. **Kwota wydatków poniesionych na ten cel wynosiła 51.998,00 zł** (profilaktyczne grupy wsparcia, międzypokoleniowe wycieczki edukacyjne, warsztaty terapeutyczne itp.).

4. Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności

- 1) w 2017 r. przeprowadzono ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych. W nocy z 8-9 lutego w mieście Kościanie odnotowano 34 osoby bezdomne, w tym:
 - a) w szpitalach 17 osób,
 - b) w Ośrodku Interwencji Kryzysowej 9 osób,
 - c) w pustostanach, domkach na działkach, altanach działkowych 8 osób,
- 2) w stosunku do osób bezdomnych, będących mieszkańcami Miasta Kościana wdrożono procedurę zgodną z założeniami „Programu wychodzenia z bezdomności”:
 - a) udzielono schronienia oraz zapewniono odzież i posiłki,
 - b) wdrożono pomoc terapeutyczną,
- 3) kontynuując działania nakierowane na ograniczanie negatywnych skutków wykluczenia społecznego, związanego z bezdomnością. Realizowano także pozostałe założenia Programu poprzez:
 - a) zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością oraz bezdomnym bezpieczeństwa socjalnego,
 - b) wspieranie w radzeniu sobie z problemem marginalizacji i wykluczenia społecznego,

- c) współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przywracania prawidłowych funkcji społecznych osób bezdomnych,
 - d) aktywizację zawodową osób bezdomnych,
- 4) w ramach zintegrowanego systemu usług socjalnych, świadczonych przez Ośrodek na rzecz osób bezdomnych w roku 2017 udzielno następujących form pomocy:

Lp.	Rodzaj pomocy	Liczba osób		Dynamika w %
		2016	2017	
1	2	3	4	5(4:3)
1.	Udzielenie i zapewnianie schronienia, odzieży, posiłku, opału, bonów, leków.	25	31	124,0
2.	Pomoc psychologiczno-terapeutyczną.	3	0	-
3.	Pomoc w leczeniu uzależnień.	5	3	60,0
4.	Pomoc prawną.	2	0	-
5.	Wspieranie różnych form zatrudnienia w tym socjalnego, prac społecznie użytecznych.	3	1	33,3
6.	Aktywizacja na rynku pracy.	0	1	-
7.	Udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów rodzin, odbudowywanie więzi rodzinnych, powrót do rodziny.	8	4	50,0
8.	Działania informacyjne – polegające na wydawaniu informatorów, w których zawarte są wszelkie dane o możliwości uzyskania pomocy, jej rodzaju oraz adresach.	15	15	100,0
9.	Pomoc w wyrabianiu lub odtwarzaniu dokumentów osobistych.	2	4	200
10.	Pomoc finansowa.	17	11	64,71

- 5) realizując wytyczne Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakresie pomocy osobom bezdomnym podjęto następujące działania:
- a) wystąpiono do burmistrzów i wójtów gmin powiatu kościańskiego z propozycją wypracowania wspólnej strategii postępowania celem zapewnienia schronienia osobom bezdomnym na terenie powiatu kościańskiego,
 - b) skierowano pismo do prezydenta Miasta Leszna z prośbą o możliwość kierowania osób bezdomnych z terenu miasta Kościana do schroniska w Lesznie. W wyniku prowadzonych negocjacji uzyskano zapewnienie dwóch miejsc noclegowych,
 - c) szczególną uwagę i wsparciem objęto osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością w okresie zimowym. Działania opisano w pkt VII.4.

5. Łagodzenie skutków zimy; Program „Akcja zima”.

- 1) w miesiącu listopadzie i grudniu 2017 r. pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie przeprowadzili monitoring w rejonach objętych pracą socjalną ustalając:
 - a) liczbę osób bezdomnych w mieście Kościanie, w tym osoby, dla których należało przygotować w sezonie zimowym miejsca noclegowe. Stwierdzono, że na terenie

- miasta przebywało ok. 30 osób bezdomnych, z których 8 było mieszkańcami miasta Kościana. Zapewnienie schronienia w okresie zimowym tj. skierowanie do noclegowni lub schroniska wymagały 3 osoby,
- b) liczbę bezdomnych, którzy sami zapewniają sobie noclegi, jednakże wymagają wsparcia instytucjonalnego (zakup opału, wyposażenie w ciepłą odzież, posiłki itp.). W tej grupie znalazło się 22 osoby,
- 2) w miesiącu listopadzie 2017 r. zorganizowano spotkanie służb działających na terenie miasta, tj. Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Straży Miejskiej, Straży Ochrony Kolej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami w celu skoordynowania działań w okresie zimowym i opracowania planu pomocy osobom bezdomnym,
- 3) ściśle współpracowano ze Strażą Miejską w Kościanie w zakresie:
- monitorowania miejsc ewentualnego przebywania osób bezdomnych i zapobiegania zagrożeniom zdrowia i życia, wynikającego z niskich temperatur,
 - wymiany informacji na temat środowisk znajdujących się w trudnej sytuacji i szybkiego reagowania na potrzeby mieszkańców, związane z niskimi temperaturami,
 - od miesiąca października 2017 r. rozpatrywano wnioski mieszkańców o pomoc materialną, związaną z trudnymi warunkami zimowymi. W tym okresie udzielono mieszkańcom następującej pomocy:
 - ✓ przyznano i wypłacono zasiłki celowe na zakup opału. Wypłacono świadczenia 207 osobom na kwotę 144.722,00 zł (średnio po 700,00 zł),
 - ✓ wydano ciepłą odzież i obuwie 73 rodzinom,
 - ✓ średnio 57 osób korzystało przynajmniej z jednego gorącego posiłku.

6. *Usuwanie skutków klęsk żywiołowych.*

Zgodnie z art. 40 ust. 2, 3 ustawy o pomocy społecznej przeprowadzono postępowanie i wypłacono zasiłek celowy z tytułu szkody poniesionej w wyniku działania orkanu w dniu 29 października 2017 r. Pomoc pieniężna w kwocie 2.200,00 zł. udzielona została jednej rodzinie (naprawa dachu domu jednorodzinnego).

7. *Pozyskiwanie i dystrybucja darów.*

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Kościanie prowadzono wielokierunkowe działania, zmierzające do pozyskiwania odzieży, artykułów pierwszej potrzeby oraz innych środków niezbędnych klientom do życia. W ramach tych działań współpracowano z zakładami, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi. W efekcie, podopieczni znajdujący się w szczególnie trudnych warunkach materialnych i życiowych otrzymywali pomoc rzeczową, która łagodziła skutki trudnych warunków mieszkaniowych i ubóstwa. Przyjęto odzież, bieliznę, obuwie, meble, artykuły gospodarstwa domowego, środki higieniczne, sprzęt dla osób niepełnosprawnych itp. W 2017 r. z pomocy rzeczowej, organizowanej z pozyskiwanych darów skorzystały 114 rodziny, liczące 235 osób. Pomocy w tej formie udzielano 262 razy.

Ponadto klienci Ośrodka korzystali z bezpłatnych usług krawieckich, świadczonych w ramach dostosowywania darów (odzieżowych) do indywidualnych potrzeb. Usługi krawieckie wykonano na rzecz 32 osób.

VIII. REALIZACJA PROJEKTÓW FINANSOWANYCH Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO.

Projekt „Tęcza”, opracowany w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Działanie 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 7.2.1 Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne. Projekt realizowany w partnerstwie z Powiatem Kościańskim/ Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

1. **Cel projektu:** wsparcie rodziców, przeżywających trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo - wychowawczych i przywrócenie rodzinie zdolności do sprawowania prawidłowej funkcji.
2. **Uczestnicy projektu:** 40 osób, rodziców z deficytami wychowawczo-społecznymi, korzystających ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie.
3. **Działania:** zadania realizowane w projekcie dostosowano do potrzeb rodziców wymagających specjalistycznego wsparcia i działań edukacyjnych, podnoszących ich kompetencje. Działania dotyczyły:
 - 1) zatrudnienia dwóch asystentów rodziny,
 - 2) zorganizowania spotkań indywidualnych rodziców z:
 - a) prawnikiem; pomoc w rozwiązaniu trudnych sytuacji życiowych (20 godz.),
 - b) psychologiem; diagnoza i pomoc w osiągnięciu celów życiowych (40 godz.),
 - c) pedagogiem; wsparcie procesów wychowawczych w rodzinie (20 godz.),
 - 3) spotkania terapeutyczne indywidualne i grupowe (320 godz.),
 - 4) warsztaty prewencyjne, wspierające rodzinę w profilaktyce (144 godz.).
4. **Rezultaty:**
 - a) reagowanie na bieżące problemy rodziny i pomoc w ich rozwiązywaniu (asystent),
 - b) podniesienie kompetencji wychowawczych i społecznych rodziców,
 - c) integracja rodziny i kształtowanie pozytywnych postaw jej członków,
 - d) realizacja celów profilaktycznych w zakresie uzależnień,
 - e) ograniczenie umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych.
5. **Termin realizacji projektu:** od 1 grudnia 2016 r. do 31 sierpnia 2018 r.
6. **Budżet projektu ogółem** **444.956,00 zł**
 w tym:
 - środki Europejskiego Funduszu Społecznego 434.529,00 zł
 - środki własne 10.426,00 zł**Środki wydatkowane w 2017 r.** **231.130,00 zł**

IX. REALIZACJA CELÓW „STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE MIEJSKIEJ KOŚCIAN NA LATA 2016 – 2025” ORAZ ZADAŃ PREZENTOWANYCH W RAMACH POTRZEB POMOCY SPOŁECZNEJ.

Realizowano założenia, określone w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016 – 2025”, w szczególności cele strategiczne, należące do kompetencji Ośrodka Pomocy Społecznej w Kościanie, w tym:

1) „Wspieranie, wzmacnianie rodzin oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów w rodzinie”

Opis działań, podejmowanych w tym zakresie zamieszczono w rozdziale V sprawozdania pn. „Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny” (str. 20 – 28),

2) „Zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja osób starszych”,

Opis działań, podejmowanych w tym zakresie zamieszczono w rozdziale IV sprawozdania pn. „Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych” (str.15-18), w rozdziale VII.3. sprawozdania pn. „Rozwijanie form aktywizacji społecznej i zawodowej” (str. 37,40),

3) „Aktywizacja osób dotkniętych niepełnosprawnością, przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego”

Opis działań, podejmowanych w tym zakresie zamieszczono w rozdziale IV.9. pn. „Prowadzenie ośrodka wsparcia: Środowiskowy Dom Samopomocy” (str. 19).

X. PREZENTACJA POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.

Na podstawie stałego monitoringu, prowadzonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kościanie oraz w oparciu o „Ocenę zasobów pomocy społecznej za 2016 r.” zdiagnozowano najważniejsze potrzeby mieszkańców Kościana w zakresie pomocy społecznej. Bieżąca diagnoza stanowi potwierdzenie celów i kierunków działania, przyjętych w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Kościan na lata 2016-2025” i dotyczy kilku obszarów, związanych z kształtowaniem polityki społecznej w mieście. Zidentyfikowane potrzeby w strategicznych obszarach pomocy społecznej to:

1. Wspieranie, wzmacnianie rodzin oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów w rodzinie, w tym:

1) promowanie wartości rodziny poprzez:

- a) upowszechnianie programów edukacyjnych zorientowanych na zdobywanie umiejętności potrzebnych do pełnienia ról w rodzinie,
- b) upowszechnianie programów międzypokoleniowych, zwłaszcza włączających osoby starsze w życie rodziny,
- c) pozyskiwanie partnerów do Karty Dużej Rodziny,

- 2) **zapobieganie uzależnieniom członków rodzin, profilaktyka w zakresie uzależnień poprzez:**
 - a) zwiększenie dostępności do specjalistów do spraw uzależnień, organizowanie spotkań ze specjalistami w szkołach, klubach osiedlowych itp.,
 - b) edukacja nauczycieli i wychowawców oraz szkolenia pracowników samorządowych na temat istoty i rozwoju uzależnień,
- 3) **przeciwdziałanie zjawisku przemocy poprzez:**
 - a) działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy,
 - b) podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn, mechanizmów i skutków przemocy w rodzinie,
 - c) podnoszenie specjalistycznej wiedzy nauczycieli, pracowników służby zdrowia, służb mundurowych w zakresie wczesnego wykrywania przemocy w rodzinie,
 - d) udostępnienie mieszkań osobom dotkniętym przemocą,
- 4) **aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, głównie kobiet poprzez:**
 - a) promowanie elastycznych form zatrudnienia, umożliwiających pogodzenie pracy zawodowej z funkcjami opiekuńczymi w rodzinie,
 - b) działania na rzecz rozwoju podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne),
- 5) **wspieranie rodzin wielodzietnych oraz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi poprzez:**
 - a) zatrudnienie większej liczby asystentów rodziny,
 - b) zwiększenie liczby punktów interwencji kryzysowej, utworzenie mniejszych ośrodków lokowanych bliżej miejsca zamieszkania.

2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu oraz aktywizacja osób starszych, w tym:

- 1) **zwiększenie dostępności opieki medycznej i społecznej dla osób starszych poprzez:**
 - a) rozwijanie bazy wolontariatu dla osób starszych,
 - b) utworzenie grupy wsparcia dla opiekunów osób starszych i niesamodzielnych,
- 2) **tworzenie warunków do aktywności społecznej i zawodowej osób starszych poprzez:**
 - a) wprowadzenie „Karty Seniora” uprawniającej do różnego rodzaju zniżek,
 - b) pogłębianie wspólnych inicjatyw z instytucjami i organizacjami pozarządowymi dla realizacji celów społecznych, inicjowanie wspólnych wydarzeń,
 - c) utworzenie Centrum Usług Senioralnych,
- 3) **przeciwdziałanie e-wykluczeniu osób starszych poprzez:**
 - a) organizowanie bezpłatnych, kursów z zakresu obsługi komputera,
 - b) umożliwienie bezpłatnego dostępu do internetu.

3. Aktywizacja osób dotkniętych niepełnosprawnością, przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, w tym:

1) aktywizacja zawodowa osób dotkniętych niepełnosprawnością poprzez:

- a) informowanie pracodawców i osób z niepełnosprawnością o możliwościach dofinansowania szkoleń ze środków PFRON,
- b) działania zmierzające do utworzenia na terenie Kościana zakładów pracy chronionej, spółdzielni socjalnych,

2) poprawa warunków życia osób dotkniętych niepełnosprawnością poprzez:

- organizowanie warsztatowych form terapii zajęciowej, dostosowanych do zdiagnozowanych potrzeb,
- utworzenie systemu informowania o formach pomocy i inicjatywach społecznych,
- włączanie osób z niepełnosprawnością w organizowanie lokalnych inicjatyw okolicznościowych,

3) realizacja polityki wsparcia osób bezdomnych poprzez:

- kontynuowanie porozumienia w sprawie objęcia osób bezdomnych usługami świadczonymi przez schronisko w Lesznie,
- zorganizowanie ogrzewalni w okresie zimowym dla osób odmawiających umieszczenia w schronisku.

Potrzeby miasta Kościana w zakresie pomocy społecznej określone zostały w dokumencie pn. „Ocena zasobów pomocy społecznej”, opartym na analizie lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Ocena, zgodnie z art. 16 a ustawy o pomocy społecznej, przedłożona zostanie Radzie Miejskiej Kościana przez Burmistrza Miasta Kościana do dnia 30 kwietnia 2018 r. i stanowić będzie podstawę do planowania budżetu na rok następny.

Kościan – 2018– 03 – 28

Opracował:
M. Lubińska